

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آموزش قرآن

پایه نهم
دوره اول متوسط

این کتاب همراه با لوح فشرده قرآن دانش آموز است.

۱۳۹۶

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب :	آموزش قرآن پایه نهم دوره اول متوسطه - ۱۴۲
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	یونس باقری، سید مهدی سیف، سید محمدحسین میرباقری و مسعود کیل (اعضای گروه تألیف) - امید مجد (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	لیدا نیک‌روش (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری) - مریم کیوان (طراح گرافیک، صفحه‌آرا) - فاطمه باقری مهر، زهرا ایمانی نصر، علی مظاهری نظری فر، علیرضا کاهه، سپیده ملک‌ایزدی، راحله زاد فتح‌اله، ناهید خیام بانسی (امور آماده‌سازی) - با همکاری مرکز طبع و نشر قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران
نشانی سازمان :	تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
ناشر :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروبخش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹
جایخانه :	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ سوم ۱۳۹۶

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۷-۲۴۲۳-۵-۹۶۴-۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۴۲۳-۷ ISBN 978-964-05-2423-7

استقلال و آزادی در پیروی از قرآن و رسول اکرم (ص) است.

امام خمینی (ره)

فهرست

هفتم

پیشگفتار

درس اول

۱۴ جلسه اول : سورة شورى (صفحات ۴ و ۴۸۳ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

جلسه دوم : سورة زُخْرُف (صفحة ۴۸۹ قرآن کریم)، یادآوری تلفظ حروف خاص (۱)،

۱۸ آموزش مفاهیم، کتاب بی مانند

درس دوم

۲۴ جلسه اول : سورة دُحْان (ص ۷ و ۴۹۶ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

جلسه دوم : سورة جاثیه (ص ۵۰۰ قرآن کریم)، یادآوری تلفظ حروف خاص (۲)،

۲۹ آموزش مفاهیم، محمد رسول الله (ص)

درس سوم

۳۴ جلسه اول : سورة احقاف (ص ۳ و ۵۰۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

جلسه دوم : سورة محمد (ص) (صفحة ۵۰۷ قرآن کریم)، کوتاهی و کشیدگی حرکات،

۳۸ آموزش مفاهیم، بهداشت روانی در قرآن (۱)

درس چهارم

۴۴ جلسه اول : سورة فتح (ص ۱۲ و ۵۱۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

جلسه دوم : سورة حُجُرَات (ص ۵۱۶ قرآن کریم)، وقف و ابتدا و نظم قرائت، آموزش مفاهیم،

۴۸ بهداشت روانی در قرآن (۲)

درس پنجم

۵۴ جلسه اول : سورة ذاریات (ص ۲ و ۵۲۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

جلسه دوم : سورة قمر (ص ۵۳۰ قرآن کریم)، وقف در آخر جمله، آموزش مفاهیم، انبساط و

۵۸ گسترش جهان

درس ششم

۶۴ جلسه اول : سورة الرحمن (ص ۲ و ۵۳۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم

۶۸ جلسه دوم : سورة واقعه (ص ۵۳۶ قرآن کریم)، الفِ وصل، آموزش مفاهیم، تلخ و شیرین

درس هفتم

۷۴ **جلسه اول:** سوره حديد (ص ۱ و ۵۴۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهيم

جلسه دوم: سوره حشر (ص ۵۴۸ قرآن کریم)، فصاحت تلفظ لام در لفظ جلاله «الله»،

۷۸ آموزش مفاهيم، پيرمرد شامی و امام سجاد (ع)

درس هشتم

۸۴ **جلسه اول:** سوره صف (ص ۲ و ۵۵۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهيم

جلسه دوم: سوره جمعه و منافقون (ص ۵۵۴ قرآن کریم)، نحوه خواندن نون ساکن و تنوين،

۸۸ آموزش مفاهيم، او خواهد آمد!

درس نهم

۹۴ **جلسه اول:** سوره تغابن (ص ۷ و ۵۵۶ قرآن کریم)، آموزش مفاهيم

۹۸ **جلسه دوم:** سوره ملک (ص ۵۶۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهيم، هيهات مِنا الذِّلَّة

درس دهم

۱۰۴ **جلسه اول:** سوره نوح (ع) (ص ۱ و ۵۷۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهيم

۱۰۹ **جلسه دوم:** سوره مزمل (ص ۵۷۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهيم، از معلم زبان، آموختيم

درس يازدهم

۱۱۴ **جلسه اول:** سوره نبأ (ص ۳ و ۵۸۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهيم

۱۱۸ **جلسه دوم:** سوره غاشيه (ص ۵۹۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهيم، من زنده‌ام!

۱۲۴ **نيايش:** دعای ختم قرآن کریم

۱۲۵ **فهرست کلمات**

دانش آموزان عزیز:

همراه این کتاب یک لوح فشرده (DVD) دریافت کرده‌اید. این لوح حاوی متن کامل قرآن کریم همراه با قرائت ترتیل است.

این کتاب و لوح فشرده قرآن کریم را به خوبی حفظ کرده و در رعایت پاکیزگی و احترام به آن بکوشید. سعی کنید در کلاس قرآن و هر زمان دیگری که قرآن می‌خوانید، با وضو باشید، تا هم آداب خواندن قرآن به طور کامل رعایت شود و هم تماس دست با خط قرآن، بدون اشکال باشد. شایسته است این بسته آموزشی را در کتابخانه خود نگهداری کرده تا هنگام تلاوت قرآن کریم از آن استفاده کنید.

موجب تشکر و امتنان است که با ارسال نظرات خود از طریق صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۴۸۷۴ و وبگاه <http://quran-dept.talif.sch.ir> ما را در اصلاح و تکمیل هرچه بیشتر برنامه آموزش قرآن یاری کنید.

گروه قرآن

دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ

کتابی مبارک که آن را به سوی تو نازل کردیم،

لِيَذَّبَ رُؤْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَلِيَذَّبَ أُولُوا الْأَلْبَابِ

تا در آیات آن تدبیر کنند، و خردمندان پند گیرند.

صاد ۲۹

دبیران محترم و اولیای گرامی

قرآن کریم از صدر اسلام تاکنون، محور تمامی علوم و معارف اسلامی بوده است. در طول تاریخ اسلام هر نوع تعلیم و تربیتی از قرآن آغاز شده و در کنار آن ادامه یافته است. قرآن کریم در آیات بسیاری خود را معرفی می کند و از وظایف و شئون پیامبر اکرم (ص) و مردم نسبت به خود سخن می گوید. قرآن کریم خود را کتابی می داند که مردم را از تاریکی های جهل و خودخواهی به سوی نور معرفت، بصیرت و سعادت راهنمایی می کند (ابراهیم ۱).

قرآن کریم از چنان جایگاه و ارزشی برخوردار است که از یک سو تلاوت آیات و تعلیم آن از مهم‌ترین وظایف و شئون پیامبر اکرم (ص) معرفی شده (جمعه ۲) و از سوی دیگر تلاوت مستمر، درک معنا و تدبیر در آیات، از وظایف مهم مؤمنان به‌شمار آمده است (مزمّل ۲۰ و صاد ۲۹).

چنین است که انس با قرآن کریم، قرائت و تلاوت مستمر و روزانه آن، درک معنا و تدبیر در آیات و تلاش برای ترکیه هرچه بیشتر، به منظور فهم بهتر قرآن و عمل به دستورهای خداوند، همه از ضروری‌ترین اهداف آموزش قرآن است.

آموزش قرآن، از دیرباز، در آموزش و پرورش به‌عنوان یک موضوع آموزشی مورد توجه بوده؛ ولی همیشه این آموزش از آنچه سزاوار آخرین کتاب آسمانی است و از لوازم یک برنامه درسی همه‌جانبه می‌باشد، فاصله داشته است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی - بحمدالله - برای احیا و اعتلای این آموزش، تلاش‌های زیادی شده که در چند سال اخیر نیز گسترش و عمق بیشتری یافته است؛ از آن جمله، اهداف آموزش قرآن در دوره‌های مختلف تحصیلی بازنگری شده و نسبت به گذشته جامعیت بیشتری پیدا کرده است. همچنین در کنار آموزش قرائت قرآن - که اولین گام در آشنایی و انس با کتاب الهی است - به درک معنا و مفهوم آیات قرآن توجه جدی شده است.

از این رو، انتظار می‌رود شما عزیزان نیز با جدیت و تلاش لازم، زمینه آموختن، علاقه و انس هرچه بیشتر دانش‌آموزان را با قرآن کریم فراهم آورید. در این قسمت نکاتی چند درباره محتوای دروس و روش تدریس و ارزشیابی آن، به اختصار تقدیم می‌شود. به‌منظور آشنایی بیشتر به کتاب راهنمای معلم مراجعه کنید.

محتوای دروس، روش تدریس و ارزشیابی آن

کتاب از یازده درس تشکیل شده است. هر درس طی دو هفته به روش زیر تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

جلسه اول

الف) آموزش قرائت

۱- خواندن در گروه (پیش‌خوانی آیات): برای جلسه اول هر درس دو صفحه از قرآن کریم انتخاب شده است. از دانش‌آموزان بخواهید این آیات را به هر مقداری که می‌توانند، در گروه‌های دو یا سه نفره برای یکدیگر به آرامی بخوانند. برای این فعالیت حدود پنج دقیقه وقت اختصاص دهید. در حین انجام این فعالیت در میان دانش‌آموزان حرکت کنید و پرسش‌های احتمالی آنها را پاسخ دهید.

۲- استماع قرائت آیات: بخش قرائت آیات درس از لوح فشرده یا نوار صوتی و زمزمه دانش‌آموزان همراه آن. در این قسمت نباید صدای دانش‌آموزان آن قدر بلند باشد که مانع شنیدن قرائت آیات شود.

۳- فردخوانی دانش‌آموزان: پس از استماع آیات، از چند دانش‌آموز بخواهید هرکدام یک سطر را برای کلاس با قرائتی شبیه قرائت بخش شده بخواند. برای این مرحله حدود ۲۵ دقیقه وقت در نظر بگیرید.

چند تذکر:

۱- در حین انجام هر یک از مراحل فوق، با دقت به خواندن دانش‌آموزان گوش دهید تا اشکالات آنها را شناسایی و به روش مناسب تصحیح کنید. انجام این کار هم در زمان تدریس و هم هنگام تمرین قرائت، بسیار اهمیت دارد.

۲- در این کتاب نیز مانند دو کتاب سال هفتم و هشتم، حروف ناخوانا، معمولی و مشکی نوشته شده است. در صورت نیاز برای صحیح خواندن کلمات و ترکیب‌های دارای حروف ناخوانا، نکات ضروری را تذکر دهید.

۳- از درس اول تا هشتم کتاب، در بخش آموزش قرائت، به منظور ارتقای کیفی قرائت قرآن نکاتی مانند یادآوری تلفظ حروف، وقف در آخر جمله، قواعد نون ساکن و تنوین و... بیان شده است. این مطالب را در نهایت سادگی و اختصار مطابق آنچه که در کتاب آمده است، برای دانش‌آموزان توضیح دهید. بدیهی است یادگیری و به‌کارگیری این قواعد توسط دانش‌آموزان، دارای امتیاز مثبت است.

ب) آموزش مفاهیم (درک معنا)

۱- انجام فعالیت‌های یادگیری توسط دانش‌آموزان: ابتدا خود دانش‌آموزان در گروه‌های دو یا سه نفره، هر فعالیت را مطابق آنچه در کتاب آمده، انجام می‌دهند.

۲- خواندن برای کلاس و تصحیح: پس از انجام هر فعالیت، با انتخاب معلم، یکی از اعضای گروه، یک قسمت از فعالیت انجام شده را برای کلاس می‌خواند تا تمرین و در صورت نیاز تصحیح شود.

تذکر مهم: توانایی درک معنای عبارات قرآنی از ترجمه تحت‌اللفظی (کلمه به کلمه توسط خود دانش‌آموزان) آغاز می‌شود. دبیران محترم ضمن پرهیز کامل از دیکته کردن ترجمه به دانش‌آموزان، باید بر ترجمه تحت‌اللفظی تأکید و از اصرار بر ترجمه روان خودداری کنند. دانش‌آموزان با توجه به توانایی‌های فردی خود، به تدریج به ترجمه روان و زیبا دست می‌یابند. به این ترتیب، مهم‌ترین و اولین گام اساسی در کسب توانایی فهم قرآن کریم برداشته می‌شود.

ج) انس با قرآن در خانه

پس از مطالب هر جلسه، مجموعه فعالیت‌هایی به عنوان «انس با قرآن در خانه» در نظر گرفته شده است. در پایان هر جلسه، دانش‌آموزان را به انجام این فعالیت‌ها تشویق کنید. در بخش انس با قرآن در خانه، آیات و عبارات به نحوی آمده تا معنای روشن و کاملی را بیان کند. از این رو ممکن است برخی از ترکیب‌ها یا عبارات، فراتر از آموخته‌های دانش‌آموزان باشد. این موارد در کتاب ترجمه شده و آموختن آن اختیاری است و نباید در ارزشیابی از آنها پرسش شود. در آغاز جلسه بعد، با بررسی تکلیف «انس با قرآن در خانه» از هر دو بخش قرائت و مفاهیم جلسه قبل، پرسش به عمل می‌آید. به این ترتیب در آغاز هر جلسه، مطالب جلسه قبل، یادآوری، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

تذکر: با توجه به تقسیمات فوق، حدود ۱۵ دقیقه اول هر جلسه به ارزشیابی مطالب جلسه قبل، نیمی از بقیه زمان به تدریس قرائت و نیمی دیگر به آموزش مفاهیم اختصاص دارد.

جلسه دوم

برای آموزش قرائت جلسه دوم هر درس، یک صفحه قرآن کریم و همچنین برای آموزش مفاهیم و انس با قرآن در خانه، فعالیت‌هایی در نظر گرفته شده که به همان روش جلسه اول تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

شناخت

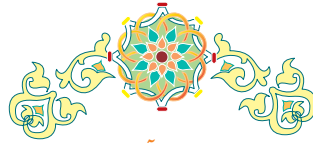
در پایان هر درس، بخشی برای آشنایی بیشتر با قرآن کریم آمده است. این صفحه حاوی مطالب جذابی درباره قرآن کریم و گاهی نیز شامل داستان‌ها و موضوعات تربیتی درباره آیات آن درس است. دبیر محترم با توجه به شرایط کلاس و میزان توانایی دانش‌آموزان نسبت به دو بخش اصلی آموزش قرآن، یعنی قرائت و مفاهیم، می‌تواند به مطالب این بخش نیز بپردازد. بدیهی است که این بخش نباید وقت قابل توجهی از کلاس را به خود اختصاص دهد. حتی در صورت تشخیص دبیر محترم، می‌توان مطالعه آن را به خود دانش‌آموزان واگذار کرد.

ارزشیابی پایانی

علاوه بر ارزشیابی‌های مستمر که در هر جلسه به عمل می‌آید، مطابق آیین‌نامه‌های مربوط، در طی سال در دو نوبت از همه دروس و از جمله درس قرآن، ارزشیابی پایانی به عمل می‌آید. در هر دو نوبت، نیمی از نمره به قرائت (شفاهی) و نیم دیگر به مفاهیم (کتبی) اختصاص دارد.

کتاب راهنمای معلم

از آنجا که کتاب‌های آموزش قرآن سال هفتم تا نهم از اهداف، ساختار و روش تدریس و ارزشیابی یکسانی برخوردار است، برای هر سه کتاب، یک کتاب راهنمای معلم تدوین شده است. در کتاب راهنما پس از بیان مباحث کلی، مطالب خاص مربوط به هر یک از سه کتاب آموزشی به‌طور جداگانه آمده است. مطالعه کتاب راهنمای معلم، می‌تواند زمینه توفیق بیشتر شما را فراهم آورد.

سخنی با دانش آموزان عزیز

دانش آموزان عزیز، سلام گرم ما را پذیرا باشید. ورود شما را به سال نهم تحصیلی خوشامد می‌گوییم. اهداف، چارچوب و روش‌های آموزشی این کتاب مانند کتاب سال قبل است. سعی کنید در کلاس و خارج از کلاس، فعالیت‌های آموزشی را با جدیت و نظم انجام دهید تا ضمن ارتقای شایستگی‌ها و مهارت‌های قرآنی خود، هرچه بیشتر با قرآن مانوس شوید. هر درس این کتاب از بخش‌های مختلفی تشکیل شده که توضیح مختصر آنها به شرح زیر است:

۱- قرائت آیات: اولین بخش هر درس، قرائت آیات است. در این بخش، سعی بر آن است که با تمرین قرائت آیات، توانایی و مهارت شما در قرائت قرآن بیشتر شود تا بتوانید قرآن را صحیح‌تر و روان‌تر و زیباتر بخوانید. لوح فشرده (DVD) شامل متن قرآن کریم و قرائت آیات نیز در اختیار شما قرار دارد تا با گوش کردن به آن، از صوت زیبای قرآن لذت ببرید و بر مهارت خود در قرائت قرآن بیفزایید.

۲- درک معنا : همچون سال قبل در هر جلسه پس از تمرین قرائت، فعالیت‌هایی برای آموزش درک معنای قرآن ارائه شده است. این بخش در کلاس درس، در گروه‌های دو یا سه نفره و با هدایت دبیر محترم انجام می‌شود.

۳- انس با قرآن در خانه : این تمرین را به‌طور مرتب و با علاقه انجام دهید تا با یاری خدا به تدریج ضمن انس با قرآن کریم بر مهارت خود در قرائت قرآن و فهم معنای عبارات قرآنی بیفزایید.

۴- آشنایی با قرآن و قرآن دوستان : مسلمانان، از زمان پیامبر(ص) تاکنون همیشه به قرآن عشق و علاقه خاصی داشته‌اند و هر کسی سعی کرده به شکلی در قالب شعر، هنر، نوشتن کتاب‌های لغت، تفسیر و ... این علاقه را نشان دهد. در این بخش از کتاب، برای شما مطالب گوناگون و جالبی از قرآن کریم یا درباره آن، که نشان‌دهنده عظمت قرآن است، ارائه شده است.

مؤلفان کتاب برای شما توفیق و انس بیشتر با قرآن کریم را آرزو دارند.

آیاتها ۵۳ سورة الشوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ۱ عَسَقَ ۲ كَذَلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ
 اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۳ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ۴ تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ
 وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي
 الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ اللَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۵ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ
 دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ۶
 وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا
 وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي
 السَّعِيرِ ۷ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ
 مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۸
 أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَاللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ
 وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۹ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ
 إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۱۰

خواندن در گروه

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
 وَ مِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ جَ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ
 وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ يَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾
 ﴿١٣﴾ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَ الَّذِي أَوْحَيْنَا
 إِلَيْكَ وَ مَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى وَ عِيسَى أَنْ أَقِيمُوا
 الدِّينَ وَ لَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ
 اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَ يَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴿١٤﴾
 وَ مَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ
 وَ لَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ
 وَ إِنَّ الَّذِينَ أَوْرَثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ
 ﴿١٥﴾ فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَ اسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَ لَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ
 وَ قُلْ ءَامَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَ أُمِرْتُ لِأَعْدِلَ
 بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَ رَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَ لَكُمْ أَعْمَالُكُمْ
 لَا حِجَّةَ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

وحی کردیم ، وصیت کردیم ، متفرق نشوید ، تشریح کرد ، وصیت کرد

معنا	کلمه	ردیف
سفارش کردیم، ...	وَصَّيْنَا	۴
... پراکنده نشوید	لَا تَتَفَرَّقُوا	۵

معنا	کلمه	ردیف
... ، مقرر کرد	شَرَعَ	۱
سفارش کرد، ...	وَصَّى	۲
...	أَوْحَيْنَا	۳

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

۲- مَا وَصَّيْنَا بِهِ:

۱- شَرَعَ لَكُمْ:

۴- مَا وَصَّيْنَا بِهِ:

۳- أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ:

۶- لَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ:

۵- أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ:

۱- ما: آنچه

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۸۳ تا ۴۸۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب- معنای قسمت اول آیه ۱۳ سوره شوری را بنویسید.

۱- شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ :

۲- مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا :

۳- وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ :

۴- وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى :

۵- أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ... ﴿۱۳﴾ :

ج- از صفحه اول سوره شوری (۴۸۳) حداقل سه عبارت^۲ را که می‌توانید معنا کنید، بیابید و همراه با معنا بنویسید.

د- در صفحه ۴۸۷ قرآن کریم، چند پیام قرآنی که در دوره ابتدایی با آنها آشنا شده‌اید، آمده است. آنها را بیابید و یکی از آنها را همراه با معنای آن بنویسید.

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

۲- منظور از عبارت، یک جمله است که دارای معنای کامل می‌باشد.

۱- در اینجا «الذی» را «آنچه» معنا کنید.

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا
الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ
عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدَى إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي
لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْإِلَهَ تَصِيرُ الْأُمُورُ ﴿٥٣﴾

سورة الزخرف

٨٩

آیاتها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ﴿١﴾ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٣﴾ وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدِينَا
لَعَلِيَّ حَكِيمٌ ﴿٤﴾ أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا
أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُسْرِفِينَ ﴿٥﴾ وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي
الْأَوَّلِينَ ﴿٦﴾ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيِّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ
﴿٧﴾ فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَى مَثَلُ الْأَوَّلِينَ
﴿٨﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ
خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ
مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

یادآوری تلفظ حروف خاص (۱)

در سال‌های گذشته با تلفظ حروف خاص عربی آشنا شدیم. با توجه به اهمیت تلفظ صحیح این حروف به‌ویژه در قرائت نماز و برای کسب مهارت بیشتر و قرائت صحیح‌تر، نحوه تلفظ این حروف از طریق مقایسه با حروف مشابه آنها، یادآوری می‌شود.

شایان ذکر است که مهم‌ترین و ساده‌ترین راه برای کسب مهارت تلفظ صحیح حروف، گوش دادن به تلاوت زیبای قاریان و تمرین و تکرار مطابق آن است.

با توجه به قرائت نوار، لوح فشرده یا قرائت صحیح دبیر محترم، این مقایسه را تمرین می‌کنیم. نحوه تلفظ حروف خاص به شکل مقایسه با حروف مشابه آنها:

۱- «س» به حالت معمولی، ولی «ث» به صورت نوک زبانی تلفظ می‌شود؛ مانند:

ثُمَّ لَتَسْأَلُنَّ حُسْنَ الثَّوَابِ حَدِيثُ مُوسَى

۲- «س» به حالت معمولی، ولی «ص» به صورت درشت و پُر حجم تلفظ می‌شود؛ مانند:

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

۳- «ه» به حالت معمولی، ولی «ح» به صورت غلیظ تلفظ می‌شود؛ مانند:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ

۴- «أ» به حالت معمولی، ولی «ع» به صورت غلیظ می‌شود؛ مانند:

أَعُوذُ بِاللَّهِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ رَبِّيَ الْأَعْلَى

بار دیگر با دقت به قرائت آیات درس، این حروف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت

آموزش مفاهیم

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

آنها ، پرسیدی از ، مرده ، اندازه

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
هدایت شوید، هدایت می شوید	تَهْتَدُونَ	۵	...	سَأَلَتْ	۱
...	قَدْر	۶	... ، ایشان	هُنَّ	۲
سرزمین	بَلَدَةٌ	۷	محل آرامش	مَهْد	۳
...	مَيِّت	۸	تا ، شاید	لَعَلَّ	۴

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ :
 ۲- مَنْ خَلَقَ :
 ۳- لَيَقُولُنَّ :
 ۴- لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ :
 ۵- جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ مَهْدًا :
 ۶- وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا :
 ۷- لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ :
 ۸- بَلَدَةٌ مَيِّتًا :

نکته: فعل ماضی پس از کلمات شرط (ان، من، إذا و...) بهتر است به صورت مضارع معنا شود، هر چند ترجمه به صورت ماضی نیز اشکال ندارد؛ مانند:

إِنْ شَاءَ اللَّهُ: اگر خواست (← بخواهد) خدا؛ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ: اگر بودید (← باشید) مؤمن
 مَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا: هرکس وارد آنجا شد (← شود) ایمن بود (← است)
 إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ: هنگامی که آمد (← بیاید) یاری خدا و پیروزی

۲- در اینجا «مَنْ» به صورت سؤالی (چه کسی) معنا می شود.

۴- سُئِلَ جمع سَبِيل و به معنای «راه‌ها» است.

۱- لَئِنْ = لَ + إِنْ

۳- لَيَقُولُنَّ = لَ + يَقُولُونَ + نَّ: حتماً می گویند

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۸۹ تا ۴۹۳ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۹ تا ۱۱ سوره زخرف را کامل کنید.

۱- وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ :

۲- لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾ :

۳- الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا :

۴- وَجَعَلَ لَكُم فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾ :

۵- وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ :

۶- فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا : پس زنده کردیم به وسیله آن ... .. را

۷- كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١١﴾ : ... (در روز قیامت از قبرها) بیرون آورده می‌شوید.

ج- از صفحه ۴۹۱ قرآن کریم، حداقل ۳ عبارت آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

د- از آموزه‌های مهم توحیدی و قرآنی، ذکر و یاد خداست. از این رو پیشوایان معصوم به ما آموخته‌اند که در هنگام انجام هر کاری به شکلی خدا را یاد کنیم. هنگام بیرون آمدن از خانه، غذا خوردن، شروع یک کار، آماده شدن برای خواب و...؛ یکی از آداب اسلامی آن است که هنگام سوار شدن بر یک وسیله نقلیه این آیات را از سوره زخرف بخوانیم. سعی کنید آنها را با توجه به معنا حفظ کنید و در زمان مناسب بخوانید.

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرْنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٢﴾
وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

چه پاک و بزرگ است کسی که این (وسیله) را در اختیار ما قرار داد و گرنه ما نمی‌توانستیم آن را در اختیار بگیریم و قطعاً ما به سوی پروردگاران بازمی‌گردیم.

پیام قرآنی

کتاب بی مانند

پس از نزول قرآن کریم و با تأثیر سریع و شگفت آن بر مردم، مشرکان مکه به انواع دشمنی‌ها و دسیسه‌ها دست زدند تا مانع ایمان آوردن مردم و گسترش اسلام شوند. انواع این دشمنی‌ها و ایجاد محدودیت‌ها، راه به جایی نبرد. مشرکان که قرآن کریم و اخلاق و رفتار پیامبر را مهم‌ترین عامل اشتیاق مردم به ویژه جوانان به اسلام می‌دیدند، بر آن شدند تا با تهمت‌های ناروا، قرآن را از چشم مردم بیندازند. اما قرآن کریم با قدرت و اعتماد بی‌مانندی همه را به مبارزه طلبید و با قاطعیت تمام اعلام کرد که :

قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ
لَيَأْتُونَ بِمِثْلِهِ ۚ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا

ای پیامبر به مردم بگو اگر انس و جن جمع شوند تا مانند این قرآن را بیاورند، نمی‌توانند مانند آن را بیاورند هر چند که یکدیگر را کمک و پشتیبانی کنند.

اسراء ۸۸

تاریخ اسلام و جهان شهادت می دهد چه در عصر نزول قرآن که اعراب جاهلی در شعر و شاعری بسیار توانا بودند و چه پس از آن، این مبارزه طلبی قرآن بی پاسخ ماند و هر کس که در این میدان گام نهاد، جز رسوایی و شکست بهره ای نداشت.

دشمنان حقیقت و دشمنان اسلام اگر به راستی قادر به آوردن حتی یک سوره کوتاه مانند سوره های قرآن بودند، به نحوی که انسان های بی طرف و حقیقت طلب، آن را کلامی مانند قرآن تشخیص دهند، قطعاً به جای هزینه های هنگفت به چنین کار به ظاهر ساده ای اقدام می کردند. اما تاریخ گواهی می دهد که این ادعا و پیش بینی قرآن کریم، همچون سایر آیات الهی، صحیح، حق و جاودانه است که :

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا عَلَىٰ مَا يَسُورُونَ مِنْ مِثْلِهِ
وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

و اگر تردید دارید نسبت به آنچه که ما بر بنده خود نازل کرده ایم؛ یک سوره مانند آن بیاورید
و گواهان و یاوران را - غیر از خدا - برای این کار به کمک فراخوانید، اگر واقعاً راست می گوئید!

بقره ۲۳

قرآن کریم با لحنی دلسوزانه پس از این آیه می فرماید : ای انسان ها اگر نتوانستید چنین کاری بکنید که هرگز هم نخواهید توانست، از آتشی که سوخت آن مردم (کافران) و سنگ هاست، بر حذر باشید آن آتشی که برای کافران آماده شده است!

آیاتها ۵۹ سورة الدخان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمَّ ۱ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ۲ اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبْرَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ۳ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ۴ أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ۵ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۶ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا اِن كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ۷ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ۸ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ۹ فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُبِينٍ ۱۰ يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۱۱ رَبَّنَا اكشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ اِنَّا مُؤْمِنُونَ ۱۲ اِنِّي لَهُمْ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُبِينٌ ۱۳ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَجْنُونٌ ۱۴ اِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا اِن كُمْ عَائِدُونَ ۱۵ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى اِنَّا مُنْتَقِمُونَ ۱۶ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ۱۷ اِن اَدَّوْا اِلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ اِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۱۸

خواندن در گروه

آیات درس را در گروه‌های دویا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتَيْكُمْ بِسُلْطَنِ مُبِينٍ ﴿١٩﴾ وَإِنِّي عَذْتُ
 بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ ﴿٢٠﴾ وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاَعْتَرِزُوا لِي
 فَدَعَا رَبِّيَ أَنْ هُوَ لِأَنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُجْرِمُونَ ﴿٢١﴾ فَاسْرِ بِعِبَادِي لِيَلَّا
 إِنَّكُمْ مُتَّبِعُونَ ﴿٢٢﴾ وَأَتْرَكَ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُغْرَقُونَ ﴿٢٣﴾
 كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٤﴾ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٥﴾
 وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ ﴿٢٦﴾ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ
 ﴿٢٧﴾ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٨﴾
 وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٢٩﴾ مِنْ فِرْعَوْنَ
 إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣٠﴾ وَلَقَدْ اخْتَرْنَا لَهُمْ عَلَى عِلْمٍ
 عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣١﴾ وَآتَيْنَاهُمْ مِنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُبِينٌ
 ﴿٣٢﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٣﴾ إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَى
 وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ ﴿٣٤﴾ فَاتُوا بِأَبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٥﴾
 أَهْمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمٌ تُبَّعَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا
 مُجْرِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعِيبَانَ
 ﴿٣٧﴾ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

آموزش معایم

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

زنده می‌کند ، با برکت ، می‌میراند ، نزد ، میان ، ارسال کننده

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
...	يُحْيِي	۶	مبارک ، ...	مُبَارَكٌ، مُبَارَكَةٌ	۱
...	يُمِيتُ	۷	هشدار دهنده، بیم دهنده	مُنْذِرٌ	۲
پیشین، پیشینیان	أَوَّلِينَ	۸	...	عِنْدَ	۳
اهل یقین	مُوقِنِينَ	۹	... ، فرستنده	مُرْسِلٌ	۴
			... ، بین	بَيْنَ	۵

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

- ۱- وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ :
- ۲- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ :
- ۳- فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ :
- ۴- إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ :
- ۵- أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا :
- ۶- إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ :
- ۷- رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ :
- ۸- السَّمِيعِ الْعَلِيمِ :
- ۹- يُحْيِي وَيُمِيتُ :
- ۱۰- رَبُّ آبَائِكُمْ الْأَوَّلِينَ^۲ :

۱- گاهی «واو» به معنای «سوگند به» است و به آن واو قسم می‌گویند.

۲- ترکیب «آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ» به صورت «پدران پیشین شما» معنا می‌شود و نه به صورت «پدران شما پیشین».

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۹۴ تا ۴۹۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۱ تا ۸ سوره دخان را کامل کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- حمّ ﴿۱﴾ : حا ميم

۲- وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿۲﴾ :

۳- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبْرَكَةٍ :

۴- إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ﴿۳﴾ :

۵- فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿۴﴾ : در آن (شب) هر کار مهمی (از سایر کارها) جدا و تعیین تکلیف می‌شود.

۶- أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿۵﴾ :

۷- رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۶﴾ :

۸- رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا :

۹- إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿۷﴾ :

۱۰- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ :

۱۱- رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ ﴿۸﴾ :

ج- از صفحه ۴۹۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

د- در صفحه ۴۹۸ قرآن کریم، خداوند جایگاه و مقام ارزشمند متقین در بهشت را توصیف کرده است. این مجموعه را بیابید و دو آیه از آن را همراه با معنای آن بنویسید.

جایگاه متقین در بهشت

متن :

ترجمه :

قُلْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ
 قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ
 وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا
 بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ
 الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ وَءَاتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ
 مِنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغِيًّا
 بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ
 يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا
 وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ
 مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ
 وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾ هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ
 يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ
 كَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءَ مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتِهِمْ
 سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
 وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

یادآوری تلفظ حروف خاص (۲)

در ادامه درس قبل، نحوه تلفظ حروف خاص به شکل مقایسه با حروف مشابه آنها، یادآوری می‌شود. با توجه به قرائت لوح فشرده یا قرائت صحیح دبیر محترم، سعی کنید این حروف را زیبا و صحیح تلفظ کنید.

۱- «ز» به حالت معمولی، ولی «ذ» به صورت نوک زبانی تلفظ می‌شود. مانند :

فَهَزَمُوهُم بِأَذْنِ اللَّهِ   وَإِذَا الْجَنَّةُ أُنزِلَتْ

۲- «ذ» به حالت نوک زبانی نازک، ولی «ظ» به صورت نوک زبانی درشت تلفظ می‌شود، مانند :

ذَلِكَ تَوَعَّظُونَ بِهِ   فَأَنْذَرْتَهُمْ نَارًا تَلْظَى

۳- «ظ» به حالت نوک زبانی درشت و نرم، ولی «ض» به صورت نوک زبانی درشت و محکم تلفظ می‌شود، مانند :

إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ   بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

۴- «ت» به حالت معمولی، ولی «ط» به صورت درشت و پُر تلفظ می‌شود. مانند :

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ   صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

۵- «غ» به حالت معمولی، ولی «ق» به صورت محکم تلفظ می‌شود، مانند :

قَوْلًا بَلِيغًا   لَا شَرِقِيَّةٍ وَلَا غَرِيَّةٍ   رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا

بار دیگر با دقت به قرائت آیات درس، این حروف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

نهایت

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

زندگی ، حکم می‌کنند ، بصیرت‌ها ، کارهای بد ، مرگ

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	بَصَائِر	... ، بینش‌ها	۵	مَمَات	...
۲	سَيِّئَات	... ، بدی‌ها، جمع سَيِّئَةٌ	۶	سَاءَ	چه بد است
۳	سَوَاء	یکسان، مساوی	۷	يَحْكُمُونَ	... ، قضاوت می‌کنند
۴	مَحْيَا	...	۸	تَسْتَوِي	مساوی است

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

- ۱- هَذَا بَصَائِرٌ لِلنَّاسِ :
- ۲- لِقَوْمٍ يَوقِنُونَ :
- ۳- أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ :
- ۴- أَنْ نَجْعَلَهُمْ :
- ۵- كَالَّذِينَ آمَنُوا :
- ۶- وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ :
- ۷- سَوَاءٌ مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ :
- ۸- سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ :
- ۹- اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ :
- ۱۰- وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ :

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۹۹ تا ۵۰۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه دو آیه ۲۰ و ۲۱ سوره جاثیه را کامل کنید.

۱- هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ :

۲- لِقَوْمٍ يوقِنُونَ ﴿٢٠﴾ :

۳- أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ : انجام دادند ... را

۴- أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ :

۵- سَوَاءٌ مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾ :

ج- از صفحه ۴۹۹ قرآن کریم حداقل دو آیه آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

آیه اول و معنا :

آیه دوم و معنا :

د- آیا می‌دانید بسیاری از ضرب‌المثل‌ها و اشعار پر معنا و زیبای فارسی از آیات قرآن کریم و سخنان حکیمانه معصومان علیهم السلام گرفته شده است. اکنون با دقت در آیات صفحه ۵۰۰ قرآن کریم، بیان کنید این شعر زیبا با کدام یک از عبارات قرآنی این صفحه هم معناست :

هر چه کنی به خود کنی   گر همه نیک و بد کنی

آدمی و عملش

متن :

ترجمه :

یام قرآنی

محمد رسول الله (ص)

پیامبران الهی برترین بندگان خدا و سرآمد انسان‌ها در طول تاریخ بوده‌اند و حضرت محمد صلی الله علیه و آله، آخرین پیامبر خدا و سید المرسلین است. قرآن کریم ویژگی‌های پیامبران خدا را بر شمرده و آنها را با صفات ارزشمندی توصیف کرده است. آیات بسیاری از قرآن، سیمای تابناک پیامبر اکرم را با برترین صفات به تصویر کشیده است. برخی از این ویژگی‌ها و آیات مربوط به آنها چنین است.

ویژگی‌ها	آیات
بنده خدا و دریافت کننده قرآن و وحی الهی	تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا قاف ۱
پیامبر همه جهانیان در همه زمان‌ها	قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا اعراف ۱۵۸
بهره مند از برترین اخلاق نیکو	وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ قلم ۴
پیامبر لطف و رحمت بر همه جهانیان	وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ انبیاء ۱۰۷
الگوی نیکو و کامل	لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ احزاب ۲۱
مهربان و دلسوز	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ توبه ۱۲۸
آخرین پیامبر الهی، دعوت کننده انسان‌ها به سوی خدا و چراغ روشن هدایت بشری	با مراجعه به آیات ۴۰ تا ۴۸ سورة احزاب فهرستی از ویژگی‌های پیامبر اعظم (ص) را استخراج کنید.

وَبَدَأَ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٣﴾
 وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ
 وَمَا لَكُمْ مِنْ نَصِيرِينَ ﴿٣٤﴾ ذَلِكُمْ بِأَنكُمُ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا
 وَغَرَّتْكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَلْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ
 ﴿٣٥﴾ فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٦﴾
 وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾

آیاتها ۳۵ سوره الاحقاف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم ﴿١﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ مَا خَلَقْنَا
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ ﴿٣﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ
 دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ
 ائْتُونِي بِكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿٤﴾ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ
 لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَفِلُونَ ﴿٥﴾

* این کلمه در اول جمله «اِئْتُونِي» خوانده می شود.

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ﴿٦﴾
وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا
جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ
فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَى
بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٨﴾ قُلْ مَا كُنْتُ
بِدَعَا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرَى مَا يَفْعَلُ بِي وَلَا بِيكُمْ إِنْ اتَّبِعِ إِلَّا
مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ
عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ
فَأَمَنْ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَ
الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ
لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا أَفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١١﴾ وَ مِنْ قَبْلِهِ
كِتَابٌ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِسَانًا عَرَبِيًّا
لِيُنذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبُشْرَىٰ لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا
رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

آموزش مفاهیم

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

پاداش ، یاران ، جاودان ، ترس ، انجام می‌دادند ، اندوهگین می‌شوند

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
اهل، ...	أَصْحَاب	۵	سرآمد، مدت	أَجَل	۱
...	خَالِدِينَ	۶	مشخص، معین	مُسَمَّي	۲
...	جَزَاء	۷	...	خَوْف	۳
عمل می‌کردند ، ...	كَانُوا يَعْمَلُونَ	۸	... ، غمگین می‌شوند	يَحْزَنُونَ	۴

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- وَمَا بَيْنَهُمَا :
- ۲- وَأَجَلٍ مُّسَمًّى :
- ۳- قَالُوا رَبَّنَا اللَّهُ :
- ۴- فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ :
- ۵- وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ :
- ۶- أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ :
- ۷- خَالِدِينَ فِيهَا :
- ۸- جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ :

۱- گاهی «ب» به معنای «به سبب، به خاطر» است؛ بما: به خاطر آنچه

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۰۲ تا ۵۰۶ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیه سوم و دو آیه ۱۳ و ۱۴ سوره احقاف را کامل کنید.

۱- مَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُّسَمًّى :

۲- وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا اُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿۳﴾ و ..... نسبت به هشدارى كه داده شده‌اند،
بى توجهى كردند.

۳- اِنَّ الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ :

۴- ثُمَّ اسْتَقَامُوْا : سپس در راه حق قرار گرفته و از آن منحرف نشدند.

۵- فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿۱۳﴾ :

۶- اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا :

۷- جَزَاءًۢۤ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿۱۴﴾ :

ج- از صفحه ۵۰۶ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د- آیه‌ای در صفحه ۵۰۲ قرآن کریم به زیباترین و کامل‌ترین شکل بیان سپاس و ستایش خداوند است.
آن آیه را همراه با معنای آن بنویسید و سعی کنید آن را حفظ کنید و همیشه بخوانید.

همه در ستایش او

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالُهُمْ ﴿١﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ﴿٣﴾ فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبِ الرِّقَابِ حَتَّى إِذَا أَثَخَتُمْوهُمْ فَشُدُّوا الْوَتَاقَ فَمَا مَتَّابِعُدْ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرْنَا مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيَبْلُوَا بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قَتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٤﴾ سَيِّدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ﴿٥﴾ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ﴿٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَّأَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٨﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ﴿٩﴾ أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا ﴿١٠﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ ﴿١١﴾

کوتاهی و کشیدگی حرکات

صداهای «اَ - اِ - اُ» به حالت کوتاه و صداهای «اَ - اِ - اُ - و» به صورت کشیده خوانده می‌شوند. در فارسی گاهی صداهای کوتاه را به صورت کشیده می‌خوانیم؛ مانند کشیده خواندن کلمات (أصل، اسم، شغل) و گاهی صداهای کشیده را کوتاه می‌خوانیم؛ مانند کوتاه خواندن کلمات (آب، سیب، خوب) در خواندن قرآن نباید این حالت پیش بیاید؛ زیرا در زبان عربی، کشیده خواندن صداهای کوتاه، آنها را به صداهای کشیده تبدیل می‌کند و گاهی باعث تغییر معنای کلمه می‌شود. مثلاً اگر فتحه در کلماتی مانند «قال، کان» کشیده خوانده شود، در لحن عربی، فعل مفرد به فعل مثنی تبدیل می‌شود. کوتاه خواندن صداهای کشیده نیز، آنها را به صداهای کوتاه تبدیل می‌کند و باعث تغییر معنا می‌شود. مثلاً اگر صدای «و» در کلماتی مانند «يَصْبِرُوا، يَعْلَمُوا» کوتاه خوانده شود، در لحن عربی، فعل جمع به فعل مفرد تبدیل می‌شود. این حالت بیشتر در آخر کلمات پیش می‌آید.

برای درست خواندن صداهای کوتاه در آیات سوره حمد، بین کلمات هر جمله

فاصله‌ای نداده و کلمات را متصل به هم بخوانید :

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ   مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ
 اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَايَّاكَ نَسْتَعِينُ
 صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ   غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

آیات درس را از لوح فشرده گوش دهید و دقت کنید چگونه صدای کوتاه آخر

کلمات به کلمه بعد وصل می‌شود؛ شما نیز مانند آن بخوانید.

آموزش مفاهیم

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

تبعیت کردند ، نازل شد ، کارها

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
...	نُزِلَ	۴	مانع شدند	صَدَّوْا	۱
... ، پیروی کردند	اتَّبَعُوا	۵	محو و نابود کرد، گمراه کرد	أَضَلَّ	۲
...	أُنزِلَ	۶	اعمال ، ...	أَعْمَال	۳

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

۱- الَّذِينَ كَفَرُوا :
۲- وَصَدَّوْا عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ :

۳- أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ :
۴- بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ :

۵- هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ :
۶- اتَّبَعُوا الْحَقَّ :

۷- اتَّبَعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ :

۸- وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ :

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۰۷ تا ۵۱۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات اول تا سوم سوره محمد (ص) را کامل کنید.

۱- الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿١﴾ :

۲- وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ :

۳- وَءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ :

۴- وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ :

۵- كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ : *یوشاند*

۶- وَأَصْلَحَ بِالْهَمِّ ﴿٢﴾ : *و حال و روزشان را بهبود بخشید.*

۷- ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ : *زیرا*

۸- وَأَنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ :

۹- كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ﴿٣﴾ : *خدا ... حال و وضعشان را بیان می کند.*

ج- از صفحه ۵۰۸ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای آن بنویسید.

د- در صفحه ۵۰۷ قرآن کریم در آیه زیبایی، خداوند مؤمنان را نوید می دهد که اگر با ایمان و عمل صالح، دین خدا و او را یاری کنند، خدا نیز آنها را یاری می کند و در همه امور، آنها را محکم و ثابت قدم می گرداند. این آیه شریفه را بیابید، همراه با معنای آن بنویسید و سعی کنید آن را حفظ کنید.

یاری خدا، یاری از خدا

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

بهداشت روانی در قرآن (۱)

بارها شنیده یا خوانده‌ایم که قرآن کریم، کتاب هدایت است؛ اما این سخن حق، به دقت و تدبر نیاز دارد. هرچند انسان از فطرت الهی برخوردار است؛ اما باید با اندیشه، عمل، تلاش و مبارزه با کاستی‌ها و تمایلات نفسانی، فطرت الهی خود را شکوفا کند. این شکوفایی نیازمند هدایت الهی است و این هدایت الهی است که راه را از چاه و درستی را از نادرستی روشن می‌سازد.

از جمله بیماری‌ها و کاستی‌هایی که آدمی با آنها روبه‌روست و باید به درمان و رفع آنها بپردازد، بیماری‌ها و ناتوانی‌های روحی و روانی اوست. قرآن کریم در چند آیه خود را درمان و شفای بیماری‌هایی می‌داند که در قلب و وجود ما لانه کرده‌اند و مانع رشد و تعالی ما می‌شوند؛ مانند:

وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

اسراء ۸۲

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ
وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

یونس ۵۷

در این آیات شریفه چه زیبا قرآن، درمان و شفای خود را برای همه مردم می‌داند؛ اما همان‌طور که می‌فرماید، مؤمنان از این داروی الهی بهتر بهره‌مند می‌شوند.

اینک به بیان برخی از مشکلات و بیماری‌های روحی و روانی و درمان آنها در پرتو آموزه‌های قرآنی می‌پردازیم. چه خوب است در یکایک آنها دقت کنیم و با مراجعه به خویش و بهره‌گیری از هدایت قرآن کریم چنین موانعی را از پیش پای رشد و تعالی خود برداریم.

درمان قرآن	آسیب‌های روحی و روانی
<p>۱- سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا: خداوند به زودی پس از سختی آسانی می‌آورد. طلاق ۷</p> <p>۲- لَا تَأْيِسُوا مِنَ رُوحِ اللَّهِ: از لطف و رحمت خدا ناامید نشوید. یوسف ۸۷</p>	<p>ناامیدی و یأس</p>
<p>الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ قُلُوبٌ غُلُوبٌ: بدانید فقط با یاد خداست که دل‌ها آرامش می‌یابد. رعد ۲۸</p>	<p>اضطراب و نگرانی</p>
<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ای مؤمنان از صبر و نماز کمک بگیرید؛ قطعاً خدا با صابران است. بقره ۱۵۳</p>	<p>نگرانی و ناراحتی</p>
<p>قُلْ لِيُعَذِّبَ الَّذِينَ اسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ بگو ای بندگان من که به خود ظلم کرده‌اید از رحمت و مهربانی خدا ناامید نشوید قطعاً خدا همه گناهان را می‌آمرزد، به راستی او بسیار آمرزنده و مهربان است. وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ و به سوی پروردگارتان بازگردید و در برابر او تسلیم باشید. زمر ۵۳ و ۵۴</p>	<p>احساس گناه و ناامیدی از بخشش</p>
<p>۱- وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا و بر خدا توکل کن که حمایت و پشتیبانی خدا کافی است. احزاب ۳</p> <p>۲- وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ موفقیت من فقط از سوی خداست بر او توکل کردم و به سوی او باز می‌گردم. هود ۸۸</p>	<p>احساس شکست در زندگی</p>

آیاتها

سورة الفتح

۲۹

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ﴿١﴾ لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ
 ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا
 مُّسْتَقِيمًا ﴿٢﴾ وَيَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَزِيزًا ﴿٣﴾ هُوَ الَّذِي اَنْزَلَ
 السَّكِيْنَةَ فِي قُلُوْبِ الْمُؤْمِنِيْنَ لِيَزِدَادُوْا اِيْمَانًا مَّعَ اِيْمَانِهِمْ ۗ وَاللّٰهُ
 جُنُوْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿٤﴾ لِيُدْخِلَ
 الْمُؤْمِنِيْنَ وَ الْمُؤْمِنٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ
 فِيْهَا وَيُكَفِّرْ عَنْهُمْ سَيِّئٰتِهِمْ ۗ وَكَانَ ذٰلِكَ عِنْدَ اللّٰهِ فَوْزًا
 عَظِيْمًا ﴿٥﴾ وَيُعَذِّبُ الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَ الْمَشْرِكِيْنَ
 وَ الْمَشْرِكٰتِ الظّٰنِّيْنَ بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ السَّوْءِ
 وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ ۗ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا
 ﴿٦﴾ وَ لِلّٰهِ جُنُوْدُ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ ۗ وَ كَانَ اللّٰهُ عَزِيزًا حَكِيْمًا
 ﴿٧﴾ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَٰهِدًا وَّ مُبَشِّرًا وَّ نَذِيْرًا ﴿٨﴾ لِتُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ
 وَرَسُوْلِهِ ۗ وَ تُعْزِرُوْهُ وَ تُؤَقِّرُوْهُ ۗ وَ تُسَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّ اَصِيْلًا ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ
 فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَلَيْهِ
 عَلَيْهِ اللَّهُ فَمَسِيئَتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾ سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ
 مِنَ الْأَعْرَابِ شَعَلْنَا أَمْوَالَنَا وَاهْلُونَا فَاستَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ
 بِالسِّنْتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنْ
 اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا
 تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١١﴾ بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ
 وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَٰلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ
 وَظَنَنْتُمْ ظَنًّا سَوِيًّا وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾ وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ
 بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ وَاللَّهُ مُلْكُ
 السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ
 وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٤﴾ سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا
 انطَلَقْتُمْ إِلَىٰ مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ
 أَنْ يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَٰلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ
 فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

روان است ، بزرگ ، لشکریان ، رستگاری ، رودها ، زیر

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
...	تَحْتَ	۵	آرامش	سَكِينَةٌ	۱
...	أَنْهَارٍ	۶	... ، جمع جُند	جُنُودٍ	۲
موفقیت ، ...	فَوْزٍ	۷	وارد می کند	يُدْخِلُ	۳
...	عَظِيمٍ	۸	...	تَجْرِي	۴

معنای این ترکیب ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

۱- هُوَ الَّذِي : ۲- أَنْزَلَ السَّكِينَةَ :

۳- جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ : ۴- عَلِيمًا حَكِيمًا :

۵- لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ : ۶- تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ :

۷- خَلِدِينَ فِيهَا : ۸- فَوْزًا عَظِيمًا :

۱- لِيُدْخِلَ = ل + يُدْخِلُ ← لِيُدْخِلَ : تا وارد کند

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه های ۵۱۱ تا ۵۱۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۴ و ۵ سورة فتح را کامل کنید.

۱- هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ :

۲- لِيُزَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ :   بیفزایند   بر

۳- وَاللَّهُ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ :

۴- وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٤﴾ :

۵- لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ :

۶- تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا :

۷- وَيُكَفِّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ : وپوشاند

۸- وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٥﴾ :

ج- از صفحه ۵۱۱ و ۵۱۲ قرآن کریم چند عبارت آشنا را بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید (غیر از عبارات آیه چهارم و پنجم).

د- در صفحه ۵۱۲ قرآن کریم یک پیام بسیار زیبا و مشهور قرآن کریم آمده است. آن را یافته، همراه با معنا بنویسید و حفظ کنید.

خدا، برترین قدرت

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا
 أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصِيبْهُمُ عَلَى مَا فَعَلْتُمْ نَدِيمِينَ ﴿٦﴾
 وَعَلِمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ
 وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ
 الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾
 فَضَلًّا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٨﴾ وَإِن طَائِفَتَانِ
 مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِن بَغَتْ إِحْدَاهُمَا
 عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِن فَاءَتْ
 فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ
 ﴿٩﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ
 لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ
 عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا
 مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ
 الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

وقف و ابتدا و نظم قرائت

کلمات و عبارات هر متن باید با نظم و ترتیب خاص خود و نیز کلمات یک جمله باید متصل و مرتبط با یکدیگر خوانده شود و میان جمله‌ها، مکث‌های مناسب و طبیعی وجود داشته باشد. رعایت این موضوع در خواندن قرآن از اهمیت بیشتری برخوردار است. از این رو باید همواره از ابتدای جمله شروع و فقط در آخر جمله‌ها وقف کنیم، تا هر جمله کامل شود و نیز جمله‌ها با هم مخلوط نشوند و معنای آیات به طور صحیح درک شوند.

برای رعایت دقیق محل وقف و ابتدای مناسب، علائمی نوشته شده است؛ به این ترتیب:

۱- شماره آیه که معمولاً در آخر آن می‌آید و جای بسیار مناسب برای وقف است. مانند:

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝ ۱ ۝ لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ۝ ۲ ۝ خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ۝ ۳ ۝

سوره واقعه

۲- علائم وقف در آیاتی که شامل چند جمله است. این علائم به شکل حروف ریز

«..... ط ..... ج ..... ز ..... ص ..... م .....» بالای متن و آخر جمله می‌آید، مانند:

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ
دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ۚ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا ۝ ۱۰ ۝

سوره محمد (ص)

از این رو هنگام قرائت قرآن به علائم وقف دقت و در هر یک از آنها وقف کنید.

آیه ۱۵ از صفحه ۴۸۴ قرآن کریم را با رعایت همه محل‌های وقف بخوانید.

(صفحه ۱۳ کتاب درسی)

فعالیت

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

نباید مسخره کند ، می‌باشند ، زنان ، برادران ، اصلاح کنید

معنا	کلمه	ردیف
شاید	عَسَى	۵
... ، باشند	يَكُونُونَ ، يَكُونُوا	۶
...	نِسَاء	۷

معنا	کلمه	ردیف
...	إِخْوَةٌ	۱
...	أَصْلِحُوا	۲
مورد رحمت قرار می‌گیرید	تُرْحَمُونَ	۳
...	لَا يَسْخَرُونَ	۴

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

۱- إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ!

۲- فَأَصْلِحُوا:

۳- وَاتَّقُوا اللَّهَ:

۴- لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ:

۵- لَا يَسْخَرُونَ مِنْ قَوْمٍ:

۶- عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا:

۷- خَيْرًا مِنْهُمْ:

۸- وَلَا نِسَاءً مِنْ نِسَاءٍ:

۱- این عبارت را به صورت «مؤمنان، فقط با هم برادرند» معنا کنید. یعنی مؤمنان فقط باید با هم برادری و مهربانی کنند نه جنگ و نزاع.

۲- در این دو عبارت حرف «مِن» معنا نمی‌شود و در آخر ترجمه، کلمه «را» می‌آید.

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۱۵ تا ۵۲۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیه ۱۰ و قسمت اول آیه ۱۱ سوره حجرات را کامل کنید.

۱- اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ :

۲- فَاصْلِحُوا بَيْنَ اٰخْوَانِكُمْ : ..... دو برادران.

۳- وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۱۰﴾ :

۴- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ :

۵- عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ :

۶- وَلَا نِسَاءً مِّن نِّسَاءِ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ ... ﴿۱۱﴾ :

..... باشند .....

ج- از صفحه ۵۱۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د- سوره حجرات یکی از زیباترین و جامع‌ترین سوره‌های قرآن کریم است. در این سوره مسائل بسیار مهم اعتقادی در زمینه اطاعت کامل از خدا و پیامبر اکرم و نیز مسائل مهم اجتماعی میان مسلمانان مانند صلح و پرهیز از جنگ و نیز مسائل ارزشمند اخلاقی آمده است. از این سوره یا به‌طور خاص، از صفحه ۵۱۷، یکی از این پیام‌های ارزشمند را انتخاب کنید و همراه با معنای آن بنویسید. سپس آن را حفظ و به آن پای بند باشید.

آیین زندگی

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

بهداشت روانی در قرآن (۲)

در درس قبل با برخی از مشکلات روحی و روانی آدمی و درمان‌های قرآن کریم آشنا شدیم. اینک نیز به تعداد دیگری از این مشکلات توجه می‌کنیم.

درمان قرآن	آسیب‌های روحی و روانی
<p>۱- وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ نیکی و بدی یکسان نیست؛</p> <p>ادْفَعِ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ (بدی) را با آنچه که بهتر است، از بین ببرید (بدی را با بدی پاسخ ندهید). فصلت ۳۴</p>	لج‌بازی و کینه‌توزی
<p>۲- وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا باید عفو کنند و گذشت نمایند؛</p> <p>أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ مگر دوست ندارید که خداوند شما را ببخشد؟! نور ۲۲</p>	
<p>۱- وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ (افراد با تقوا) خشم خود را فرو می‌خورند و مردم را عفو می‌کنند. آل عمران ۱۳۴</p>	خشم و عصبانیت
<p>۲- فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ شوری ۴۰</p>	

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا

سستی نکنید و ناراحت و نگران نباشید

وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

که شما برترید، اگر مؤمن باشید.

آل عمران ۱۳۹

خودکم بینی

۱- مسخره کردن

۲- عیب جویی

۳- لقب بد دادن

۴- سوءظن

۵- تجسس در کار دیگران

۶- غیبت کردن

تحقیق: با مراجعه به آیات ۱۰ تا ۱۲ سورة حجرات این موارد را بیابید و با تدبر در این چند آیه بیان کنید که قرآن برای پاک شدن از این صفات ناپسند فردی و اجتماعی، ما را به چه راهی هدایت می کند.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ۗ (۷) إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ۙ (۸) يُؤْفَكُ عَنْهُ
 مَنْ أُفِكَ ۚ (۹) قُتِلَ الْخَرَّاصُونَ ۗ (۱۰) الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ ۗ (۱۱)
 يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمِ الدِّينِ ۗ (۱۲) يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ۗ (۱۳) ذُوقُوا
 فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ۗ (۱۴) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ
 وَعُيُونٍ ۗ (۱۵) ءَاخِذِينَ مَا ءَاتَاهُمْ رَبُّهُمْ ۗ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ
 (۱۶) كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ۗ (۱۷) وَبِالْآسْمَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ
 (۱۸) وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ۗ (۱۹) وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ
 لِّلْمُوقِنِينَ ۗ (۲۰) وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۗ (۲۱) وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ
 وَمَا تَعُدُّونَ ۗ (۲۲) فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ
 تَنْطِقُونَ ۗ (۲۳) هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ۗ (۲۴)
 إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّنْكَرُونَ ۗ (۲۵) فَرَاغَ
 إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ۗ (۲۶) فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ
 (۲۷) فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ۗ قَالُوا لَا تَخَفْ ۗ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ
 (۲۸) فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَتهِ فَصَكَتَ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ
 عَقِيمٌ ۗ (۲۹) قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ۗ (۳۰)

﴿٣١﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِن طِينٍ ﴿٣٣﴾ مُّسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٤﴾ فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾ فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾ وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٣٧﴾ وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلَّىٰ بُرْكَانَهُ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾ وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾ مَا تَذَرُ مِن شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيمِ ﴿٤٢﴾ وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُم تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٤٣﴾ فَتَعَاوَنُوا عَلَىٰ آيَاتِهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾ فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنَ الْقِيَامِ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٤٦﴾ وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾ وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمُهَدُونَ ﴿٤٨﴾ وَمِن كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾ فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾ وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥١﴾

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

استغفار می کنند ، بودند ، سَحَرها ، نیازمند ، ثروت

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
... ، جمع مال	أموال	۴	...	كانوا	۱
نیازمند، درخواست کننده	سائل	۵	... ، جمع سَحَر	أسحار	۲
محروم ، ...	محروم	۶	... ، آموزش می خواهند	يَسْتَغْفِرُونَ	۳

معنای این ترکیبها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- إِنَّ الْمُتَّقِينَ :
- ۲- فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ :
- ۳- إِنَّهُمْ كَانُوا :
- ۴- هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ :
- ۵- وَفِي أَمْوَالِهِمْ :
- ۶- لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ :
- ۷- وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ :
- ۸- وَفِي أَنْفُسِكُمْ :

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۲۱ تا ۵۲۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۱۵ تا ۲۱ سوره ذاریات را کامل کنید.

۱- إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾ :

۲- اِخْذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ : آنچه ..... به آنها می‌دهد می‌گیرند؛

۳- اِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾ :

۴- كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾ : آنها فقط کمی از شب را می‌خوابیدند (و بیشتر شب را در دعا و نماز بودند).

۵- وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾ :

۶- وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾ : سهمی است

۷- وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾ :

۸- وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾ : پس آیا نمی‌بینید؟

ج- از صفحه ۵۲۳ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و معنا کنید.

د- در صفحه ۵۲۳ قرآن کریم، خداوند به پیامبر می‌فرماید: «به مؤمنان پند و تذکر بده که برای آنها سودمند است». این آیه شریفه را بیابید، همراه با ترجمه آن بنویسید. به نظر شما چرا پند و تذکر سودمند است؟ در این باره با دوستان خود گفت‌وگو کنید.

مؤمنان را سود بخشد!

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

وَنَبِّئِهِمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾ فَنَادُوا صَاحِبِهِمْ
 فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٠﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
 صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ
 لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٣٢﴾ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذْرِ ﴿٣٣﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا
 عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَّجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ ﴿٣٤﴾ نِعْمَةٌ مِنْ عِنْدِنَا
 كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتْنَا فَتَمَارَوْا
 بِالنُّذْرِ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ رَاودُوهُ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا
 عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٧﴾ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾
 فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٩﴾ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ
 ﴿٤٠﴾ وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذْرُ ﴿٤١﴾ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَآخَذْنَاهُمْ
 أَخَذَ عَزِيزٌ مُّقْتَدِرٌ ﴿٤٢﴾ أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أَوْلَائِكُمْ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ
 فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرُونَ ﴿٤٤﴾ سَيَهْرُمُ الْجَمْعُ
 وَيُولُونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَى وَأَمَرُّ
 ﴿٤٦﴾ إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ
 عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

وقف در آخر جمله

بسیاری از جمله‌های یک آیه، علامت وقف ندارند و تشخیص اینکه جمله در کجا پایان می‌یابد تا بتوان در آخر آن، وقف کرد؛ از طریق درک معنای آن، امکان‌پذیر است.

برای درک معنای آیات، باید با معنای کلمات و ساختار جمله آشنا باشیم تا هر جمله را از جمله دیگر تشخیص دهیم^۱. همچنین می‌توان به وسیله برخی کلمات ساده، ابتدای جمله را تشخیص داد و در محل مناسب وقف کرد.

برخی کلمات پر استفاده که معمولاً در اول جمله قرار می‌گیرند، عبارت‌اند از:

وَ ، فَ ، ثُمَّ ، إِنَّ ، لَكِنَّ

خوب است بدانیم که وقف بر سر هر جمله و کوتاه کوتاه خواندن عبارات قرآنی، خواندن را آسان می‌کند و از اشتباهات می‌کاهد، همچنین درک و فهم معنای آیات آسان‌تر و وقف و ابتدا، بهتر انجام می‌شود.

اکنون با توجه به کلماتی مانند «وَ ، فَ ، ...» جمله‌های آیه ۹ صفحه قبل را مشخص کنید و این آیه را با رعایت وقف در آخر هر جمله بخوانید.

فعالیت

۱- مطالعه ترجمه آیات نیز می‌تواند ما را در درک معنای آیات کمک کند.

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

پند ، خاندان ، آسان کردیم

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
پندگیرنده	مُدَّكِر	۴	...	يَسْرِنَا	۱
هشدارها، هشداردهندگان	نُذِر	۵	... ، یاد	ذِكْر	۲
مجازات کردیم، گرفتیم	أَخَذْنَا	۶	آل ، ...	ءَال	۳

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

۲- لِلذِّكْرِ :

۱- وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ :

۴- ءَالِ فِرْعَوْنَ :

۳- وَلَقَدْ جَاءَ :

۶- كُلِّهَا :

۵- كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا :

۷- فَأَخَذْنَاهُمْ :

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۲۶ تا ۵۳۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۴۰ تا ۴۲ سوره قمر را کامل کنید.

۱- وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ :

۲- فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٤٠﴾ : هیچ ... .. !؟

۳- وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ التَّنْذِرُ ﴿٤١﴾ :

۴- كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا :

۵- فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾ :

..... را آن گونه که فردی عزتمند و مقتدر مجازات می کند.

ج- از صفحه ۵۲۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د- در صفحه ۵۲۷ قرآن کریم، عبارات زیبا و پرمعنای بسیاری آمده است. در یکی از آنها خداوند می فرماید: «در دستیابی به حق، ظن و گمان کافی نیست». در حقایقی مهم همچون اعتقادات دینی باید به یقین و اطمینان کامل دست یافت. این عبارت حکیمانه را بیابید، همراه با معنای آن بنویسید و چه خوب است آن را حفظ کنید.

فقط یقین!

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

انبساط و گسترش جهان

دانشمندان می‌گویند جهان پیوسته در حال انبساط و گسترش است و کهکشان‌ها از یکدیگر دور می‌شوند. پروفسور استیفن ویلیام هاوکینگ در کتاب تاریخچهٔ زمان می‌گوید^۱:

«مجموعهٔ کیهانی شامل چند صد هزار میلیون کهکشان است که هر کدام دارای چندصد هزار میلیون ستاره‌اند. همهٔ این کهکشان‌ها در حال دور شدن از ما هستند. این مطلب را به وسیلهٔ تجزیهٔ نور ستارگان می‌فهمیم.»

برای نخستین بار دانشمندی به نام «سلیفر» در سال ۱۹۲۲ میلادی این موضوع را کشف کرد. بعد از او «هابل» در سال ۱۹۲۹ اعلام کرد کهکشان‌ها و ستارگان به صورت منظم از یکدیگر دور می‌شوند.

۱- پژوهشی در اعجاز علمی قرآن تألیف دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، صفحهٔ ۱۴۲

قرآن کریم در عصری که نه از دوربین‌های معمولی خبری بود و نه از تلسکوپ‌های غول‌پیکر امروزی، به گسترش و انبساط عالم اشاره کرده است. هرچند قرآن، کتاب نجوم، فیزیک یا شیمی نیست؛ بلکه کتاب هدایت انسان است؛ اما گاهی به برخی از رازها و شگفتی‌های عالم آفرینش که در زمان نزول قرآن هیچ خبری از آن نبوده است، اشاره دارد. چنین اشاره‌هایی، نشانه روشن و خوبی است که قرآن کریم وحی الهی است که سرچشمه در علم بی‌پایان خداوند دارد. در آیه ۴۷ سوره ذاریات به این موضوع علمی شگفت‌انگیز اشاره شده است.

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

و ما آسمان را با قدرت بنا کردیم و همواره آن را گسترش می‌بخشیم.

ذاریات ۴۷

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمِحٍ بِالْبَصْرِ ۝٥٠ وَلَقَدْ آهَلَكْنَا
أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ۝٥١ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي
الزُّبْرِ ۝٥٢ وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌّ ۝٥٣ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي
جَنَّتٍ وَنَهْرٍ ۝٥٤ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُقْتَدِرٍ ۝٥٥

آياتها سورة الرحمن ٧٨

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ ۝١ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ۝٢ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ۝٣
عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ۝٤ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ۝٥ وَالنَّجْمُ
وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ۝٦ وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ
۝٧ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ۝٨ وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ
وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ۝٩ وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ۝١٠
فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ۝١١ وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ
وَالرِّيحَانُ ۝١٢ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝١٣ خَلَقَ
الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ۝١٤ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ
مَارِجٍ مِنْ نَارٍ ۝١٥ فَبِأَيِّ آيَاتِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ۝١٦

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾
مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾ يُخْرِجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤَ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ
﴿٢٤﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٦﴾ وَيَبْقَى
وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ
﴿٢٨﴾ يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ
﴿٢٩﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾ سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَ الثَّقَلَانِ
﴿٣١﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾ يَمَعَشَرَ الْجِنُّ وَالْإِنْسُ
إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَن تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا
لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَنِ ﴿٣٣﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾
يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شَوْاظٌ مِّن نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾ فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً
كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ
عَنْ ذُنُوبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

سجده می‌کند ، ترازو ، یاد داد ، طغیان نکنید ، سخن

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
برافراشت	رَفَعَ	۵	... ، آموخت	عَلَّمَ	۱
قرارداد، نهاد	وَضَعَ	۶	... ، سخن گفتن	بَيَانَ	۲
... ، معیار	مِيزَان	۷	علف، گیاه بدون ساقه	نَجْم	۳
... ، از حد نگذرید	لَا تَطْغَوْا	۸	...	يَسْجُدُ	۴

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- الرَّحْمَنُ: خدای ...
- ۲- عَلَّمَ الْقُرْآنَ:
- ۳- خَلَقَ الْإِنْسَانَ:
- ۴- عَلَّمَهُ الْبَيَانَ:
- ۵- الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ:
- ۶- وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ:
- ۷- يَسْجُدَانِ:
- ۸- رَفَعَهَا:
- ۹- وَضَعَ الْمِيزَانَ:
- ۱۰- أَلَّا تَطْغَوْا:
- ۱۱- أَقِيمُوا الْوَزْنَ:
- ۱۲- بِالْقِسْطِ:

۱- «نجم» به معنای «ستاره» نیز است؛ اما در اینجا بهتر است به معنایی که در جدول آمده، ترجمه شود.

۲- قِسْطٌ: عدل

۳- أَلَّا = أَنْ + لَا

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۳۱ تا ۵۳۴ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۱ تا ۹ سوره «الرحمن» را کامل کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- الرَّحْمَنُ ① عَلَّمَ الْقُرْآنَ ② خَلَقَ الْإِنْسَانَ ③ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ④

④

③

②

①

۲- الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ⑤ مُحْسَبَانِ ⑥ : ... و ... با حساب و اندازه در نظم هستند.

۳- وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ ⑦ يَسْجُدَانِ ⑧ :

۴- وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ⑨ :

۵- أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ⑩ :

۶- وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ :

۷- وَلَا تَخْسِرُوا الْمِيزَانَ ⑪ : و در ... (وزن کردن و سنجیدن) کم و کاست نگذارید.

ج- از صفحه ۵۳۲ و ۵۳۳ قرآن کریم چند آیه یا عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د- یکی از پیام‌های زیبا و پرمعنای قرآن کریم که در سال‌های قبل نیز با آن آشنا شده‌اید، در صفحه ۵۳۳ قرآن کریم آمده است. این پیام را بیابید و همراه با معنای آن بنویسید. با دوستان خود گفت‌وگو کنید و ببینید که چه مطالب عمیق‌تری از این پیام دریافت می‌کنید.

نیکی جواب نیکی

متن :

ترجمه :

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيْهَا الضَّالُّونَ الْمُكْذِبُونَ ﴿٥١﴾ لَا كِلُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ
 زَقُّومٍ ﴿٥٢﴾ فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٥٣﴾ فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ
 ﴿٥٤﴾ فَشَرِبُونَ شُرْبَ الْهَيْمِ ﴿٥٥﴾ هَذَا نُزْلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٥٦﴾ نَحْنُ
 خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾ ءَأَنْتُمْ
 تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾ نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ
 وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾ عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَنُنشِئَكُمْ فِي مَا
 لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾
 أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿٦٣﴾ ءَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ﴿٦٤﴾ لَوْ
 نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلَّمْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾ إِنَّا الْمَغْرَمُونَ ﴿٦٦﴾
 بَلْ نَحْنُ مُحْرَمُونَ ﴿٦٧﴾ أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾ ءَأَنْتُمْ
 أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا
 فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾ ءَأَنْتُمْ
 أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا
 وَمَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾ ﴿٧٤﴾
 فَلَا أُقْسِمُ بِمَوْقِعِ النُّجُومِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُ لِقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾ ﴿٧٦﴾

الف وصل^۱

الف بدون حرکت در اول کلمه، الف وصل است. این الف در وسط جمله خوانده نمی‌شود؛ مانند :

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ

الف وصل در ابتدای جمله، با حرکت مناسب خود خوانده می‌شود؛ مانند :

يَا أَيُّهَا النَّاسُ   اُعْبُدُوا رَبَّكُمُ   الَّذِي خَلَقَكُمْ

حرکت الف وصل^۲

۱- **فتحه** : در همه کلمات دارای «ال» مانند :

الْيَوْمَ ← الْيَوْمَ   السَّجِدُونَ ← السَّجِدُونَ

۲- **ضمه** : در کلماتی که اولین حرکت آنها ضمه است، مانند :

اسْكُنُوا ← اسْكُنُوا   ادْخُلُوا ← ادْخُلُوا

۳- **کسره** : در سایر موارد، مانند :

اصْبِرُوا ← اصْبِرُوا   اتَّقُوا ← اتَّقُوا

شایان ذکر است بعد از شماره آیه و بعد از علامت وقف، حرکت الف وصل به شکل ریز نوشته شده است. مانند :

الْحَجَّ أَشْهُرَ مَعْلُومَاتِهِمْ   انظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ   اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ

فعالیت : حرکت الف وصل در ابتدای این کلمات را مشخص کنید :

استَجِيبُوا   اعدِلُوا   اذْكُرُوا   الرَّاكِعُونَ   اثْنَا عَشَرَ

۱- الف وصل را همزه وصل نیز می‌نامند.

۲- این قواعد استثنا نیز دارد که غالباً در اول جمله نیست.

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

می آشامید ، می رویانید ، دیدید ، شکر می کنید ، می خواهیم ، کشاورز

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
...	نَشَاءُ	۴	... ، دقت کردید	رَآیْتُمْ	۱
... ، می نوشید	تَشْرَبُونَ	۵	... ، زراعت می کنید	تَزْرَعُونَ	۲
... ، سپاسگزاری می کنید	تَشْكُرُونَ	۶	... ، رویاننده	زَارِع	۳

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- أَفْرَعَيْتُمْ :
 ۲- ءَأَنْتُمْ :
 ۳- تَزْرَعُونَهُ :
 ۴- أَمْ نَحْنُ الزُّرْعُونَ :
 ۵- لَوْ نَشَاءُ :
 ۶- لَجَعَلْنَاهُ :
 ۷- نَحْنُ مَحْرُومُونَ :
 ۸- فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ :

نکته : گاهی بهتر است «اسم فاعل» یا «اسم مفعول» در جمله به صورت فعل معنا شود؛ مانند :
 لِلزُّكَاةِ فَاعِلُونَ : برای زکات انجام دهندگان هستند. ← زکات را می پردازند.
 وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ : و ما برانگیخته شدگان نیستیم. ← و ما برانگیخته نمی شویم.

- ۱- اینجا بهتر است «زارعون» به صورت فعل مضارع (زراعت می کنیم، می رویانیم) معنا شود.
 ۲- فَلَوْلَا... : پس چرا...

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۳۵ تا ۵۳۷ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۶۳ تا ۷۰ سوره واقعه را کامل کنید.

۱- أَفَرَعَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿٦٣﴾ : ..... به ..... می‌کارید؟

۲- ءَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الَّذِينَ نَزَّرَعُونَ ﴿٦٤﴾ : .....

۳- لَوْ دَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾ :

..... خُرد و خشک‌شده، و شما ناراحت و متعجب می‌شوید!

۴- إِنْآلْمُغْرَمُونَ ﴿٦٦﴾ : (و می‌گفتید) واقعاً ما زیان کردیم.

۵- بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾ : .....

۶- أَفَرَعَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾ : .....

۷- ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾ :

..... آن را از ابر فرو فرستادید یا ما هستیم که آن را فرو می‌فرستیم.

۸- لَوْ دَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ :

..... تلخ و شور،

ج- از صفحه ۵۳۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و آنها را همراه با معنای هر یک بنویسید.

د- از صفحه ۵۳۷ قرآن کریم، چند پیام قرآنی می‌توانید انتخاب کنید. یکی از آنها را همراه با معنا بنویسید.

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

تمام رودهای بزرگ که آب شیرین دارند، وقتی به دریاها می‌ریزند، در کنار ساحل، دریایی از آب شیرین درست می‌کنند و آب‌های شور را به عقب می‌رانند. برخلاف انتظار اولیه، این دو دریا، به علت تفاوت درجه غلظت نمک، تا فاصله‌های دور با یکدیگر آمیخته نمی‌شوند و حتی رنگ این آب‌ها با هم متفاوت است. گویا در بین آنها حائل و مانعی قرار گرفته است که از درآمیختن آنها با یکدیگر جلوگیری می‌کند. این پدیده، سرمایه بزرگی است که انسان‌ها از زمان‌های قدیم با استفاده از آن زمین‌های بسیاری را آبیاری می‌کردند و زیر کشت درختان می‌بردند.

قرآن کریم از این شگفتی زیبا و پربرکت آفرینش در چندجا سخن گفته است.

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ
وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا

و او کسی است که دو دریا را در کنار هم قرار داد؛ یکی گوارا و شیرین و دیگری شور و تلخ،
و در میان آنها حائل و مانعی قرار داد تا با هم مخلوط نشوند.

قرآن ۵۳

۱- برگرفته از تفسیر نمونه جلد ۱۵ صفحه ۱۲۱ و جلد ۲۳ صفحه ۱۲۴

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾

فَبِأَيِّ آءِآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾

دو دریا را در حالی که با هم تماس دارند، در کنار هم قرار داد. در میان آن دو، حائل است که این دو با یکدیگر آمیخته و مخلوط نمی شوند.

پس کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار می کنید؟!

الرحمن

طعم شیرین، رنگ روشن، چون قمر
طعم تلخ و رنگ مُظْلِم^۱ همچو قار^۲
بر مثال آب دریا، موج موج

مولوی

بحر را نیمیش شیرین، چون شکر
نیم دیگر تلخ، همچون زهرمار
هر دو برهم می زنند از تحت و اوج^۳

۲- تحت و اوج: پایین و بالا

۲- قار: قیر، ماده سیاه رنگ

۱- مُظْلِم: تاریک، سیاه

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّٰدِقُونَ
 وَالشَّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
 وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾ اِعْلَمُوا أَنَّ مَا
 الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُوٌّ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ
 فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ
 يَهْبِجُ فَتَرِبُهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ
 شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ
 الْغُرُورِ ﴿٢٠﴾ سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
 كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
 ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ
 ﴿٢١﴾ مَا أَصَابَ مَن مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ
 إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَن نَّبْرَاهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ
 ﴿٢٢﴾ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ
 وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ
 النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٤﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ
بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ
وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا
وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ
مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم
بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا
فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهَابَنِيَّةً ابْتَدَعُوهَا
مَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمُ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ
رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ
فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَءَامِنُوا بِرَسُولِهِ
يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ
بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٨﴾ لَيْلًا يَعْلَمَ أَهْلُ
الْكِتَابِ إِلَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ
بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

آموزش معانی

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

یاری می‌کند ، پیامبران ، فایده‌ها ، قدرتمند ، آهن

ردیف	کلمه	معنا
۱	رُسُل	... ، جمع رسول
۲	بَيِّنَات	دلایل روشن ، جمع بَيِّنَة
۳	يَقْوَمُ ... بِـ	رفتار کند ... به، به‌پا دارد
۴	حَدِيد	...
ردیف	کلمه	معنا
۵	بَأْس	سختی
۶	مَنَافِع	...
۷	يَنْصُرُ	...
۸	قَوِيّ	قوی ، ...

فعالیت دوم

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

- ۱- أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا :
- ۲- بِالْبَيِّنَاتِ :
- ۳- أَنْزَلْنَا مَعَهُمْ :
- ۴- لِيَقْوَمَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ :
- ۵- أَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ :
- ۶- بَأْسٌ شَدِيدٌ :
- ۷- مَنَافِعُ لِلنَّاسِ :
- ۸- لِيَعْلَمَ اللَّهُ :
- ۹- يَنْصُرُهُ :
- ۱۰- قَوِيٌّ عَزِيزٌ :

۱- گاهی «بِ» به صورت «با» معنا می‌شود. ۲- گاهی «شَدِيدٌ» به معنای «بسیار» است.
 ۳- در اینجا «يَعْلَمُ» به معنای «بشناسد» یا «مشخص‌کند» است.

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۳۸ تا ۵۴۱ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیه ۲۵ سوره حدید را کامل کنید.

۱- لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ :

۲- وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ :

۳- لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ :

۴- وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ :

۵- وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ :

و..... را که ..... و ..... در حالی که (خدا از دید او) نپنهان است.

۶- إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ :

ج- از صفحه ۵۳۸ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د- از صفحه فوق یک پیام قرآنی را که در سال‌های قبل با آن آشنا شده‌اید، همراه با معنای آن بنویسید. این

پیام چه نکاتی را به ما متذکر می‌شود. در این باره با دوستان خود گفت‌وگو کنید.

همه جا با ما!

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ
 الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ
 مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾
 وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ
 الفٰسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ
 أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْءَانَ
 عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ
 وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾
 هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
 هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
 الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ
 الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ﴿٢٣﴾ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾
 هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ
 يُسَبِّحُ لَهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

سورة الممتحنة آياتها ١٣

فصاحت تلفظ لام در لفظ جلاله «الله»

یکی از قواعد مهم فصاحت و تجوید، درشتی و نازکی تلفظ حروف و حرکات است. یک مورد مهم این قاعده، چگونگی تلفظ کلمه «الله» است.

اگر کلمه «الله» بعد از صدای **یا** بیاید، نازک و معمولی تلفظ می‌شود؛ مانند:

بِسْمِ اللَّهِ   الْحَمْدُ لِلَّهِ   بِحَوْلِ اللَّهِ   عِبَادِ اللَّهِ

ولی اگر بعد از صدای **یا** بیاید، به صورت درشت و بزرگ تلفظ می‌شود؛ مانند:

اللَّهُ   اللَّهُمَّ   وَاللَّهُ   إِلَّا اللَّهُ   هُوَ اللَّهُ   سَمِعَ اللَّهُ

سُبْحَانَ اللَّهِ   رَسُولُ اللَّهِ   وَرَبِّيَ اللَّهُ   رَحْمَةَ اللَّهِ

در حین خواندن آیات درس، مشخص کنید لام «الله» در کدام یک از جمله‌ها درشت و در کدام، نازک تلفظ می‌شود.

فعالیت

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

مساوی است ، نباشید ، شخص ، رستگار ، آتش ، فردا

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
نافرمان، گناهکار، منحرف	فاسِق	۵	... ، انسان	نَفْس	۱
...	یَسْتَوِی	۶	...	عَد	۲
...	نار	۷	...	لَا تَكُونُوا	۳
... ، موفّق	فَائِز	۸	فراموش کردند	نَسُوا	۴

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- اِتَّقُوا اللَّهَ :
- ۲- لِعَدِ :
- ۳- وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ :
- ۴- نَسُوا اللَّهَ :
- ۵- أُولَئِكَ هُمُ الْفٰسِقُونَ :
- ۶- لَا يَسْتَوِي :
- ۷- أَصْحَابُ النَّارِ :
- ۸- أَصْحَابُ الْجَنَّةِ :
- ۹- هُمُ الْفٰئِزُونَ :

۱- در اینجا بهتر است «هم» را به صورت «همان» ترجمه کنید.

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۴۲ تا ۵۴۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۱۸ تا ۲۰ سورة حشر را کامل کنید.

۱- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ :

۲- وَلِتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِـعَدُوِّ : و باید دقت کند هر ... را که از پیش می‌فرستد ...

۳- وَاتَّقُوا اللَّهَ :

۴- إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ :

۵- وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ :

..... پس (خدا) خود آنها را از یاد خودشان برد.

۶- أُولَئِكَ هُمُ الْفٰسِقُونَ :

۷- لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ :

۸- أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفٰئِزُونَ :

ج- از صفحه ۵۴۵ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د- در آیات پایانی سورة حشر (صفحه ۵۴۸) مجموعه‌ای از زیباترین اسم‌ها و صفت‌های خدای بزرگ آمده است. هر بخش از آنها را که دوست دارید به‌عنوان پیام قرآنی انتخاب کنید و همراه با معنا بنویسید. چه خوب است آیات ۱۸ تا ۲۴ سورة حشر را با توجه به معنا حفظ کنید و آنها را گاه به گاه بخوانید.

اللَّهُ

متن :

ترجمه :

یام قرآنی

پیرمرد شامی و امام سجاد علیه السلام

زمانی که اهل بیت امام حسین علیه السلام در حال اسارت به مرکز خلافت یزید در شام رسیدند، پیرمردی نزد آنان آمد و گفت: «خدا را شکر که با هلاکت مردان شما، یزید بر شما مسلط شد».

امام سجاد علیه السلام به او فرمود: ای پیرمرد آیا قرآن خوانده‌ای؟
پیرمرد گفت: آری

امام سجاد علیه السلام: آیا این آیه را در قرآن خوانده‌ای که:

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ ۗ (بگو من هیچ پاداشی از شما برای رسالتم درخواست نمی‌کنم جز دوست داشتن نزدیکانم)

پیرمرد گفت: آری خوانده‌ام.

امام سجاد علیه السلام فرمود: آیا می‌دانی ما خویشان پیامبریم. آیا در سورهٔ اسراء این آیه را خوانده‌ای که:

وَءَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ ۗ (و حق نزدیکان را بپرداز)

پیرمرد گفت: آری

امام سجاد علیه السلام فرمود: ما «ذی القربی» و خویشان رسول خدا صلی الله علیه و آله هستیم.
آیا این آیه را خوانده‌ای که:

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُۥ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ... ۳

(بدانید هرگونه غنیمتی به دست آورید، خمس آن برای خدا و برای پیامبر و برای نزدیکان (پیامبر) است.)

پیرمرد: آری

امام سجاد علیه السلام فرمود: ما همان «ذی القربی» هستیم. آیا این آیه را خوانده‌ای:

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ۴

(خداوند می‌خواهد پلیدی و گناه را فقط از شما اهل بیت دور کند؛ و کاملاً شما را پاک سازد.)

۴- احزاب ۳۳

۳- انفال ۴۱

۲- اسراء ۲۶

۱- شوری ۲۳

پیرمرد گفت: این آیه را هم خوانده‌ام.
 امام سجاد علیه‌السلام فرمود: ما همان اهل بیتی
 هستیم که خدا آیه طهارت را در عظمت آنها نازل کرده است.
 پیرمرد که تا این زمان گمان می‌کرد، امام و همه اسیران بیگانگانی
 هستند که علیه یزید قیام و خروج کرده‌اند، به ناگاه بر خود لرزید و
 متوجه شد آن بزرگان، فرزندان و خاندان پیامبر اکرم‌اند.
 با خود اندیشید اگر اینان بیگانه و خارج از دین‌اند، پس چرا قرآن
 می‌خوانند و این‌گونه با آن آشنا هستند. بیان صریح و روشن امام سجاد از
 قرآن، در آن شرایط ویژه، پیرمرد را نسبت به آنچه قبلاً شنیده بود، به تردید انداخت.
 لحظاتی ساکت ماند و با تعجب پرسید:

شما را به خدا قسم آیا این آیات قرآن در شأن شماست؟

امام علیه‌السلام فرمود: به خدا قسم، به حق جدم رسول الله صلی الله علیه و آله که این

آیات در حق ماست.

پیرمرد گریست و سر به سوی آسمان برداشت و گفت: خدا یا! از همه دشمنان آل محمد صلی الله علیه و آله
 بیزاری می‌جویم و از حرف‌هایی که زدم عذر می‌خواهم و خطاب به امام سجاد علیه‌السلام گفت: آیا توبه
 من قبول می‌شود؟

امام سجاد علیه‌السلام: آری. اگر توبه کنی خداوند قبول می‌کند و تو با ما هستی.
 چون داستان این پیرمرد به گوش یزید رسید، دستور داد او را کشتند.^۱

۱- کتاب «هزار و یک حکایت قرآنی» نوشته محمد حسین محمدی به نقل از کتاب بحار الانوار جلد ۴۵

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰ أَنْ لَا يُشْرِكْنَ
بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ
بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي
مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
﴿١٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
قَدْ يَسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَبُوءُ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

آياتها سورة الصف ١٤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
﴿١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾
كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ
بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ ﴿٤﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ لِمَ
تُؤَدُّونَنِي وَقَدْ تَعَلَّمْتُمْ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا
زَاعُوا أَرْوَاحَهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِينَ ﴿٥﴾

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَبْنَى إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا
لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ
فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن
افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ
كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا هَلْ أَذُكُمُ
عَلَى تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿١٠﴾ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾
يَعْرِفُكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلُكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسْكِنَ
طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَأُخْرَى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ
مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا
أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ
الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَأَمَّا تَطَائِفَةٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتِ
طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

جهاد و تلاش می کنید ، خانه ها ، ایمان می آورید ، نجات می دهد ، گناهان

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
می پوشاند	يَغْفِرُ	۵	...	تُنَجِي	۱
... ، جمع ذَنْب	ذُنُوب	۶	...	تُؤْمِنُونَ	۲
... ، جمع مَسْكَن	مَسَاكِن	۷	...	تُجَاهِدُونَ	۳
جاودان	عَدْن	۸	می دانستید	كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ	۴

معنای این ترکیب ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- تَجَارَةٌ تُنَجِّیْكُمْ :
- ۲- تُوْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ :
- ۳- تُجَاهِدُوْنَ فِی سَبِيْلِ اللّٰهِ :
- ۴- بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ :
- ۵- خَيْرٌ لَّكُمْ :
- ۶- اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ :
- ۷- يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ :
- ۸- يُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ :
- ۹- مَسْكِنٍ طَيِّبَةٍ :
- ۱۰- فِی جَنَّاتِ عَدْنٍ :
- ۱۱- ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ :

۱- گاهی بهتر است «ب» به صورت «با» معنا شود.

۲- با توجه به نکته صفحه ۱۸، ترجمه این فعل، هم به صورت «بدانید» صحیح است و هم به صورت «می دانستید».

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۴۹ تا ۵۵۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۱۰ تا ۱۲ سوره صف را کامل کنید.

۱- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا :

۲- هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ : ... راهنمایی کنم شما را ... ی که

۳- تُنَجِّبُكُمْ مِنْ عَذَابِ آلِيمٍ ﴿۱۰﴾ :

۴- تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ :

۵- ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۱﴾ : این

۶- يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ :

۷- تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ :

۸- وَمَسْكِنٍ طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ :

۹- ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۲﴾ :

ج- از صفحه ۵۵۲ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته، همراه با معنای هر یک بنویسید.

د- از صفحه ۵۵۲ قرآن کریم کدام عبارات را برای پیام قرآنی مناسب می‌دانید. پیامی را که برای مؤمنان مژده و بشارت است انتخاب و ترجمه کنید.

یاری خدا و پیروزی نزدیک

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ۚ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١﴾

آياتها سورة المنافقون ١١

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ ۗ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ ۗ كَأَنَّهُمْ خُشْبٌ مُسْنَدَةٌ ۗ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ۗ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ ۗ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنْىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

نحوه خواندن نون ساکن و تنوین

نون ساکن در کلماتی مانند «مِنْهَج ، مُنْعِطِف ، انْحِلَال» به صورت معمولی و واضح خوانده می شود؛ ولی در کلماتی مانند «سَنَبِه ، پَنَكِه ، سَنَگ» در حرف بعدش خوانده می شود.

در کلمات قرآن نیز «نون ساکن» و «تنوین» نزدش حرف «أ ح خ ع غ هـ» به صورت معمولی و واضح تلفظ می شود؛ مانند :

أَنْعَمْتَ   لِمَنْ حَمِيدُهُ   كُفُّوا أَحَدَهُ   مُحَمَّدًا عَبْدُهُ   سَلَامٌ هِيَ

ولی نزد ۲۲ حرف دیگر، در حرف بعدش تلفظ می شود^۱. این نحوه تلفظ موجب قرائت زیبا و فصیح قرآن و نماز می شود؛ مانند :

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ   أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولَ اللَّهِ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ   اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ
مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ خَيْرٌ لَكُمْ   إِنْ كُنْتُمْ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِ

به قرائت آیات درس از لوح فشرده گوش دهید و مشخص کنید که نون ساکن و تنوین، در چه کلماتی به صورت معمولی و در چه کلماتی، در حرف بعدش تلفظ می شود.

۱- قواعد مفصل نون ساکن و تنوین همراه با اصطلاحات اظهار، ادغام، اخفاء، قلب به میم، استثنائات و توضیحات کامل، در کتاب های علم قرائت و تجوید آمده است.

آموزش مفاهیم

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

خرید و فروش ، وقتی که ، رستگار می شوید ، ندا داده شد

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
تمام شد	قُضِيَتْ	۵	...	إِذَا	۱
پراکنده شوید	انْتَشِرُوا	۶	...	نُودِيَ	۲
بجوید ، طلب کنید	ابْتَغُوا	۷	...	بِيعَ	۳
... ، موفق می شوید	تُفْلِحُونَ	۸	این ، آن	ذِكْرِكُمْ	۴

معنای این ترکیبها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

۱- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا :	۲- إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ :
۳- مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ :	۴- إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ :
۵- ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ :	۶- فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ :
۷- فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ :	۸- وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ :
۹- وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا :	۱۰- لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ :

۱- در اینجا کلمه «مِن» به صورت «در» معنا می شود.

۲- گاهی با توجه به کلماتی که قبل از فعل مضارع می آید، معنای فعل کمی تغییر می کند، به این تغییر توجه داشته باشید، مانند :
 لِي + تَعْلَمُونَ : تا (برای اینکه) + می دانید ← تا بدانید
 لَعَلَّكُمْ + تُفْلِحُونَ : تا (شاید، به این امید که) شما + موفق می شوید ← تا موفق شوید.

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۵۳ تا ۵۵۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه دو آیه ۹ و ۱۰ سورة جمعه را کامل کنید.

۱- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا :

۲- إِذَا نُوذِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ :

۳- فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ : پس بشتابید

۴- وَذُرُوا الْبَيْعَ : ورها کنید

۵- ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ :

۶- فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ :

۷- وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا :

۸- لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ :

ج- از صفحه ۵۵۵ قرآن کریم چند عبارت آشنا یافته، همراه با معنای هریک بنویسید.

د- در صفحه ۵۵۵ قرآن کریم کدام عبارت عزتمندان واقعی را معرفی می‌کند. این عبارت را به عنوان

پیام قرآنی انتخاب کرده و همراه با معنا بنویسید.

عزتمندان واقعی

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

همه امت‌ها به‌ویژه یکتاپرستان عالم به پیروزی نهایی حق بر باطل ایمان و امید دارند. این وعده قطعی الهی در همه کتاب‌های آسمانی آمده است؛ اما در قرآن کریم از وضوح و روشنی بیشتری برخوردار است. برخی از این آیات چنین است.

موضوع	آیه
زمین میراث صالحان	<p>وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ</p> <p>قطعا در کتاب زبور پس از تورات نوشتیم که زمین را بندگان صالح من به ارث می‌برند.</p> <p>انبیاء ۱۰۵</p>
پیروزی مستضعفان	<p>وَرُيْدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ</p> <p>و چنین خواسته‌ایم که بر مستضعفان زمین منت نهم و آنان را پیشوایان و وارثان زمین قرار دهیم.</p> <p>قصص ۵</p>
وعده الهی	<p>وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ</p> <p>خداوند به مؤمنان نیک کردار شما وعده داده است که آنها را در زمین به حکومت می‌رساند.</p> <p>نور ۵۵</p>
پیروزی نهایی اسلام	<p>هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ</p> <p>او کسی است که پیامبرش را با هدایت و دین حق فرستاد، تا آن را بر همه دین (ها) چیره کند، هرچند که مشرکان دوست نداشته باشند.</p> <p>صف ۹</p>

خداوند وعده داده است که حکومت در زمین
به دست مؤمنان و صالحان خواهد رسید و به جای ظلم
و ستم همه جا را عدل و داد فرا خواهد گرفت. این وعده الهی
به دست آخرین حجت حق یعنی امام زمان (عج) تحقق می یابد.

ایمان به ظهور حضرت مهدی (عج) از یک سو پیروزی نهایی حق بر
باطل را نوید می دهد، و از سوی دیگر پشتوانه اعتقادی و
قلبی محکمی برای مؤمنان است تا در فراز و نشیب
تاریخ بشریت، ایمان و یقین آنها به شک و تردید
مبدل نشود و در اوج مظلومیت از پایداری و
حرکت در صراط مستقیم باز نمانند.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِیْرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كٰفِرٌ وَمِنْكُمْ
مُؤْمِنٌ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِیْرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَاِلَيْهِ الْمَصِیْرُ ﴿٣﴾ يَعْلَمُ مَا
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرَوْنَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللّٰهُ عَلِیْمٌ
بِذٰتِ الصُّدُوْرِ ﴿٤﴾ اَلَمْ يٰۤاَتِكُمْ نُبُوْۤا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَبْلُ فَذٰقُوْا
وَبٰلَ اَمْرِهِمْ وَاَلَهُمْ عَذٰبُ الْیَمِّ ﴿٥﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كَانَتْ تٰتِيْهِمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ فَقَالُوْا الْاَبْشَرُ يَهْدُوْنَا فَكَفَرُوْا وَتَوَلَّوْۤا وَاسْتَعْنَى اللّٰهُ
وَاللّٰهُ غَنِیٌّ حَمِیْدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَنْ لَّنْ يُعٰثُوْا قُلْ بَلٰی وَرَبِّیْ
لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّوْنَ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذٰلِكَ عَلٰی اللّٰهِ یَسِیْرٌ ﴿٧﴾ فَاٰمِنُوْا
بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ وَالتَّوْرِ الَّذِيْۤ اَنْزَلْنَا وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِیْرٌ
﴿٨﴾ یَوْمَ یَجْمَعُكُمْ لِیَوْمِ الْجَمْعِ ذٰلِكَ یَوْمُ التَّعٰبِنِ وَمَنْ یُّؤْمِن
بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صٰلِحًا یُكَفِّرْ عَنْهُ سَیِّاَتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرٰی
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِیْنَ فِیْهَا اَبَدًا ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِیْمُ ﴿٩﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾ مَا أَصَابَ مِنْ
مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ ۗ وَاللَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ ۚ
فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنِّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا
لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ ۚ وَإِنْ تَعَفَوْا وَتَصَفَحُوا وَتَغْفِرُوا
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ
فِتْنَةٌ ۗ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ
وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ ۚ وَمَنْ
يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِنْ تُقْرِضُوا
اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يَضْعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ شَكُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْغَزِيرُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

سورة الطلاق

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

توکل می‌کند ، اندازه ، قرار می‌دهد ، محل خروج

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
گمان می‌کند	يَحْتَسِبُ	۵	تقوا داشته باشد	يَتَّقِي (يَتَّقِي)	۱
...	يَتَوَكَّلُ	۶	...	يَجْعَلُ	۲
کافی است	حَسْبُ	۷	راه نجات ، ...	مَخْرَجٌ	۳
...	قَدْرٌ	۸	جا ، هرکجا	حَيْثُ	۴

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید^۱.

فعالیت دوم

۲- يَجْعَلُ لَهُ مَخْرَجًا:

۱- وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ:

۴- مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ:

۳- وَيَرْزُقُهُ:

۶- فَهُوَ حَسْبُهُ:

۵- وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ:

۸- لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا:

۷- قَدْ جَعَلَ اللَّهُ:

۱- تمام فعل‌های مضارع این عبارات به صورت مضارع التزامی معنا می‌شود؛ نه مضارع اخباری. به مثال‌های زیر دقت کنید.
مضارع اخباری: می‌داند، قرار می‌دهد، توکل می‌کنند، تقوا دارند.
مضارع التزامی: بداند، قرار دهد، توکل کند، تقوا داشته باشد.

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۵۶ تا ۵۶۱ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این عبارات از سوره طلاق را کامل کنید. این قطعه یکی از زیباترین و پرمعناترین پیام‌های قرآنی است. سعی کنید این قطعه را حفظ کنید و آن را با توجه به معنای آن، در آغاز روز و پس از نمازهای خود بخوانید.

۱- وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿۱﴾ :

۲- وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ :

۳- وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ :

۴- إِنَّ اللَّهَ بِالْبَلِغِ أَمْرِهِ : ... کار و خواست خود را به انجام می‌رساند.

۵- قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿۲﴾ :

ج- با مراجعه به صفحه ۵۵۹ قرآن کریم، آیه ۱۱ سوره طلاق را به طور کامل ترجمه کنید. معنای کدام یک از کلمات این آیه را نمی‌دانید؟ آیا می‌توانید معنای این گونه کلمات را با توجه به سایر کلمات هر جمله، حدس بزنید.

د- در آیات صفحه ۵۵۷ چند پیام قرآنی آمده است؟ یکی از این پیام‌ها بیانگر هدایت خاص خداوند است. آن را یافته، همراه با ترجمه بنویسید.

هدایت الهی

پیام قرآنی

متن :

ترجمه :

آیاتها

سورة الملك

۳۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبْرَكَ الَّذِي فِي يَدَيْهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ الَّذِي خَلَقَ
 الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾
 الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ۚ مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ
 تَفَوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ
 يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ
 الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيْطَانِ ۖ وَاعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ
 السَّعِيرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ ۖ وَيَسَّ الْمَصِيرُ
 ﴿٦﴾ إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهيقًا وَهِيَ تَفورُ ﴿٧﴾ تَكَادُ تَمَيَّزُ
 مِنَ الْغَيْظِ ۖ كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ﴿٨﴾
 قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ
 إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ
 السَّعِيرِ ﴿١٠﴾ فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحِقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾
 إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

آموزش مفاهیم

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

می شنیدیم ، دست ، اندیشه و درک می کنیم ، یا ، مرگ

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
گوش شنوا داشتیم ، ...	كُنَّا نَسْمَعُ	۵	... ، جمع : آیدی	يَد	۱
...	أَوْ	۶	...	مَوْت	۲
...	نَعْقِلُ	۷	می آزماید	يَبْلُو	۳
دوزخ ، آتش فروزان	سَعِير	۸	کدام ، کدام یک	أَيَّ	۴

معنای این ترکیب ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

۲- خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ:

۱- بِيَدِهِ الْمُلْكُ:

۴- أَيُّكُمْ:

۳- لِيَبْلُوكُمْ:

۶- لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ:

۵- الْعَزِيزُ الْغَفُورُ:

۸- مَا كُنَّا:

۷- أَوْ نَعْقِلُ:

۹- أَصْحَابِ السَّعِيرِ:

۱- در اینجا «نَعْقِلُ» را به صورت ماضی استمراری معنا کنید؛ یعنی: (كُنَّا) نَعْقِلُ: اندیشه و درک می کردیم

۲- در اینجا «ما» نافی است؛ یعنی فعل پس از خود را منفی می کند.

انس باقرآن در خانه

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۶۲ تا ۵۶۷ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات اول و دوم و نیز آیه ۱ تا ۱۰ سورة ملک را کامل کنید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- تَبْرَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ :

۲- وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱﴾ :

۳- الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ :

۴- لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا :

۵- وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۲﴾ :

۶- وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ :

۷- مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿۳﴾ :

ج- از صفحه ۵۶۳ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و معنای هریک را همراه آن بنویسید.

د- در صفحه ۵۶۴ قرآن کریم در آیه مشهوری، پیامبر اکرم به داشتن صفت بسیار ارزشمندی توصیف شده است. این آیه را بیابید و به عنوان پیام قرآنی، همراه با معنای آن بنویسید. خوب است این آیه را حفظ کنید. ما در این ویژگی چه نسبتی با پیامبر خود داریم؟ مولوی در تمثیل زیبایی می گوید :

شیر را، بچه همی ماند به او   تو به پیغمبر چه می مانی، بگو

انسانی با برترین اخلاق

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

هَيَاهُ مِنَّا الذِّلَّةُ

قرآن کریم عزت را فقط از آن خدا، پیامبر و مؤمنان می‌داند. مسلمانان با این آموزه الهی سخت‌ترین روزهای زندگی را پشت سر گذاشتند و با صبر و پایداری در راه حق، در برابر دشمنان خدا و دشمنان مردم به پیروزی رسیدند. برخی از این آموزه‌های قرآنی چنین است:

آیات	آموزه
<p>وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ</p> <p>منافقون ۸</p>	<p>عزتمندان واقعی</p>
<p>وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا</p> <p>هرگز خداوند مؤمنان را تحت سلطه کافران قرار نمی‌دهد.</p> <p>نساء ۱۴۱</p>	<p>حفظ استقلال</p>
<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ</p> <p>محمد ۷</p>	<p>پایداری و ثبات قدم</p>

حماسه حضرت امام حسین علیه السلام و یارانش، اوج عزتمندی پیروان حق در برابر ذلت اهل باطل در تاریخ اسلام بوده است. این چنین بود که اسلام محمدی توانست در برابر کفر و نفاق اموی پیروز شود و ماندگار ماند.

انقلاب اسلامی مردم ایران نیز با رهبری امام خمینی و الگوگیری از نهضت حسینی در برابر ظلم و نفاق به پیروزی رسید و پس از یورش ظالمان و مستکبران، مردم مسلمان ایران توانستند در هشت سال دفاع مقدس با بهره‌مندی از آموزه‌های قرآنی و پایداری و استقامت، از انقلاب اسلامی و کشور خود دفاع کنند.

سروده‌های شاعران مسلمان ایرانی در طول دفاع مقدس که شور و ایمان رزمندگان اسلام را دوچندان می‌کرد همه برگرفته از آموزه‌های قرآنی بود و هنوز نیز آن نواهای حماسه‌آفرین، حرکت و عزت می‌آفریند.

نواهای به یادماندنی حاج صادق آهنگران با آن صدای گرم و دلنشین، رزمندگان را به وجد می‌آورد و حماسه‌ها و پیروزی‌های شگفت‌آوری را زمینه‌ساز می‌شد. از میان این سروده‌ها، شعر زیبای «هیئات منا الذّٰله» سروده حاج حبیب‌الله معلمی، شاعر بسیاری از نواهای گرم و شورآفرین آهنگران، در تاریخ دفاع مقدس جایگاه خاصی دارد.

هیئات منالذلة   هیئات منالذلة

ما یاوران قرآن   در راه عشق و ایمان   بگذشته ایم از جان
ما عاشق حسینیم   از آن به شور و شبنیم   مشتاق کاظمینیم

هیئات منالذلة   هیئات منالذلة

در آسمان و دریا   در کوهسار و صحرا   طوفنده ایم هرجا
با قدرت و شجاعت   گویم با صراحت   یا فتح یا شهادت

هیئات منالذلة   هیئات منالذلة

ما پیروان زهرا   آماده ایم و بریا   حق وعده داده ما را
دشمن کجا تواند   ما را عقب براند   باید جهان بداند

هیئات منالذلة   هیئات منالذلة

خوب است این نوای گرم را با همکاری دبیر محترم خود تهیه و در کلاس پخش کنید.

فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَدِيرُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ
وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرَهُمْ مَخْرُوضًا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلْقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي
يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَانَهُمْ إِلَىٰ نُصْبٍ يُوفِضُونَ
﴿٤٣﴾ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ذَٰلِكَ الْيَوْمَ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

سورة نوح آیاتها ۲۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢﴾ أَنْ اعْبُدُوا
اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا ۖ ﴿٣﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخَخِّرْكُمْ إِلَىٰ
أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ ۚ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
﴿٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَايَ
الْإِفْرَارِ ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ
فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَعْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا
﴿٧﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ
لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ
لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٢﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا
﴿١٣﴾ وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ
سَمَوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ
سِرَاجًا ﴿١٦﴾ وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا
وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لِتَسْلُكُوا
مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾ قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ
لَمْ يَزِدْهُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خُسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكْرًا مَكْرًا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾
وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ
وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا
ضَلَالًا ﴿٢٤﴾ مِمَّا خَطِيئَتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَيَّ الْأَرْضَ مِنَ
الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرُهُمْ يُضِلُّوكَ عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا
إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي
مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾

آموزش معایم

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

به تأخیر می اندازد ، هشدار ده ، داخل شده به

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
... ، وارد شده به	دَخَلَ	۴	...	أَنْذِرُ	۱
نیفزای، زیاد نکن	لَا تَزِدْ	۵	می آید	يَأْتِي	۲
هلاکت ، نابودی	تَبَارَ	۶	... ، مهلت می دهد به	يُؤَخِّرُ	۳

معنای این ترکیب ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- اِنَّا اَرْسَلْنَا نُوْحًا :
- ۲- اَنْ اَنْذِرِ قَوْمَكَ :
- ۳- اَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ :
- ۴- قَالَ يَتَقَوْمٍ :
- ۵- اِنْ اَعْبُدُوا اللّٰهَ :
- ۶- وَاَتَّقُوْهُ :
- ۷- وَاَطِيعُوْنَ :
- ۸- يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوْبِكُمْ :
- ۹- وَيُؤَخِّرْكُمْ اِلَىٰ اَجَلٍ مُّسَمًّى :
- ۱۰- لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ :
- ۱۱- رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ :
- ۱۲- وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيْ مُؤْمِنًا :
- ۱۳- وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ :
- ۱۴- وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِيْنَ اِلَّا تَبَارًا :

۱- گاهی کسره نماینده ضمیر «ی» است؛ مانند: يُقَوْمُ = یا قومی؛ أَطِيعُونَ = اطیعونی
 ۲- «إلی» در اینجا به معنای «تا» است.
 ۳- در اینجا «مؤمناً» را «با ایمان» معنا کنید.

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۶۸ تا ۵۷۳ قرآن کریم را بخوانید.

ب- آیات اول تا چهارم و آیه آخر سوره نوح را ترجمه کنید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱- اِنَّا اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰی قَوْمِهٖ :

۲- اَنْ اَنْذِرَ قَوْمَكَ :

۳- مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَهُمْ عَذَابٌ اَلِیْمٌ ﴿۱﴾ :

۴- قَالَ یَقَوْمِ اِنِّیْ لَكُمْ نَذِیْرٌ مُّبِیْنٌ ﴿۲﴾ :

۵- اِنْ اَعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقَوْهُ وَاَطِيعُوْنَ ﴿۳﴾ :

۶- یَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوْبِكُمْ :

۷- وَیُؤَخِّرْكُمْ اِلٰی اَجَلٍ مُّسَمًّی :

۸- اِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ اِذَا جَاءَ لَا یُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿۴﴾ :

تأخیر نمی افتد.

...

۹- رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَیَّ :

۱۰- وَلِمَنْ دَخَلَ بَیْتِیْ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ :

۱۱- وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِیْنَ اِلَّا تَبَارًا ﴿۵﴾ :

ج- از صفحه ۵۷۱ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت آشنا بیابید و معنای هریک را همراه آن بنویسید.

د- در صفحه ۵۷۱ قرآن کریم یک دعای زیبا آمده است. آن را همراه با معنا بنویسید و سعی کنید این دعای قرآنی را حفظ کنید و در قنوت نماز بخوانید.

درخواست آمرزش!

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

آیاتها

سورة المزمل

۲۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمَزْمِلُ ۝۱ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ۝۲ نِصْفَهُ أَوِ انْقُصْ مِنْهُ
 قَلِيلًا ۝۳ أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ۝۴ إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ
 قَوْلًا ثَقِيلًا ۝۵ إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا ۝۶
 إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ۝۷ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ
 إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ۝۸ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ
 وَكِيلًا ۝۹ وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ۝۱۰
 وَذُرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي النَّعْمَةِ وَمَهْلَهُمْ قَلِيلًا ۝۱۱ إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا
 وَجَحِيمًا ۝۱۲ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ۝۱۳ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ
 وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَهِيلًا ۝۱۴ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا
 شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۝۱۵ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ
 الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ۝۱۶ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا
 يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ۝۱۷ السَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ ۝۱۸ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا
 ۝۱۹ إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ ۝۲۰ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ۝۲۱

آموزش معایم

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

طولانی ، نیم ، بگیر ، اندک ، یادکن ، کم

معنا	کلمه	ردیف
کار و تلاش	سَبَح	۶
... ، بسیار	طَوِيل	۷
...	أَذْكَرُ	۸
... ، قرار بده	إِتَّخَذَ	۹

معنا	کلمه	ردیف
برخیز، به پاخیز	قُم	۱
... ، ...	قَلِيل	۲
... ، نصف	نِصْف	۳
آرام و با دقت بخوان	رَتِّل	۴
سنگین ، گرانبار ، با ارزش	ثَقِيل	۵

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- قُمِ اللَّيْلَ :
- ۲- إِلَّا قَلِيلًا :
- ۳- نِصْفَهُ :
- ۴- وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ :
- ۵- قَوْلًا ثَقِيلًا :
- ۶- إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ :
- ۷- سَبْحًا طَوِيلًا :
- ۸- وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ :
- ۹- رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ :
- ۱۰- فَاتَّخِذْهُ وَكَيْلًا :

انس باقرآن در خانه

الف - هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۷۴ تا ۵۸۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب - ترجمه آیات اول تا نهم سوره مزمل را کامل کنید.

۱- يَا أَيُّهَا الْمُزْمَلُ ﴿١﴾ قُمْ أَيْلَ الْإِلَّا قَلِيلًا ﴿٢﴾ : ..... جامه به خود بپچیده * .....

۲- نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ﴿٢﴾ : ..... یا اندکی از آن کم کن،

۳- أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿٤﴾ : یا بر آن بیفزای و کاملاً ... ..

۴- إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ﴿٥﴾ : ..... نازل خواهیم کرد ... ..

۵- إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلاً ﴿٦﴾ : قطعاً عبادت در شب استوارتر، خالصانه‌تر و از

غزش دورتر است.

۶- إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ﴿٧﴾ : .....

۷- وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ﴿٨﴾ : ..... و تنها به او دل ببند.

۸- رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ : .....

۹- فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾ : .....

ج - از صفحه ۵۷۵ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هریک بنویسید.

د - از صفحه ۵۷۴ یا ۵۷۵ یکی از دو پیامی را که در سال‌های قبل با آن آشنا شده‌اید و درباره انس با قرآن کریم

است یافته، و همراه با معنا بنویسید.

انس با قرآن کریم

پیام قرآنی

متن :

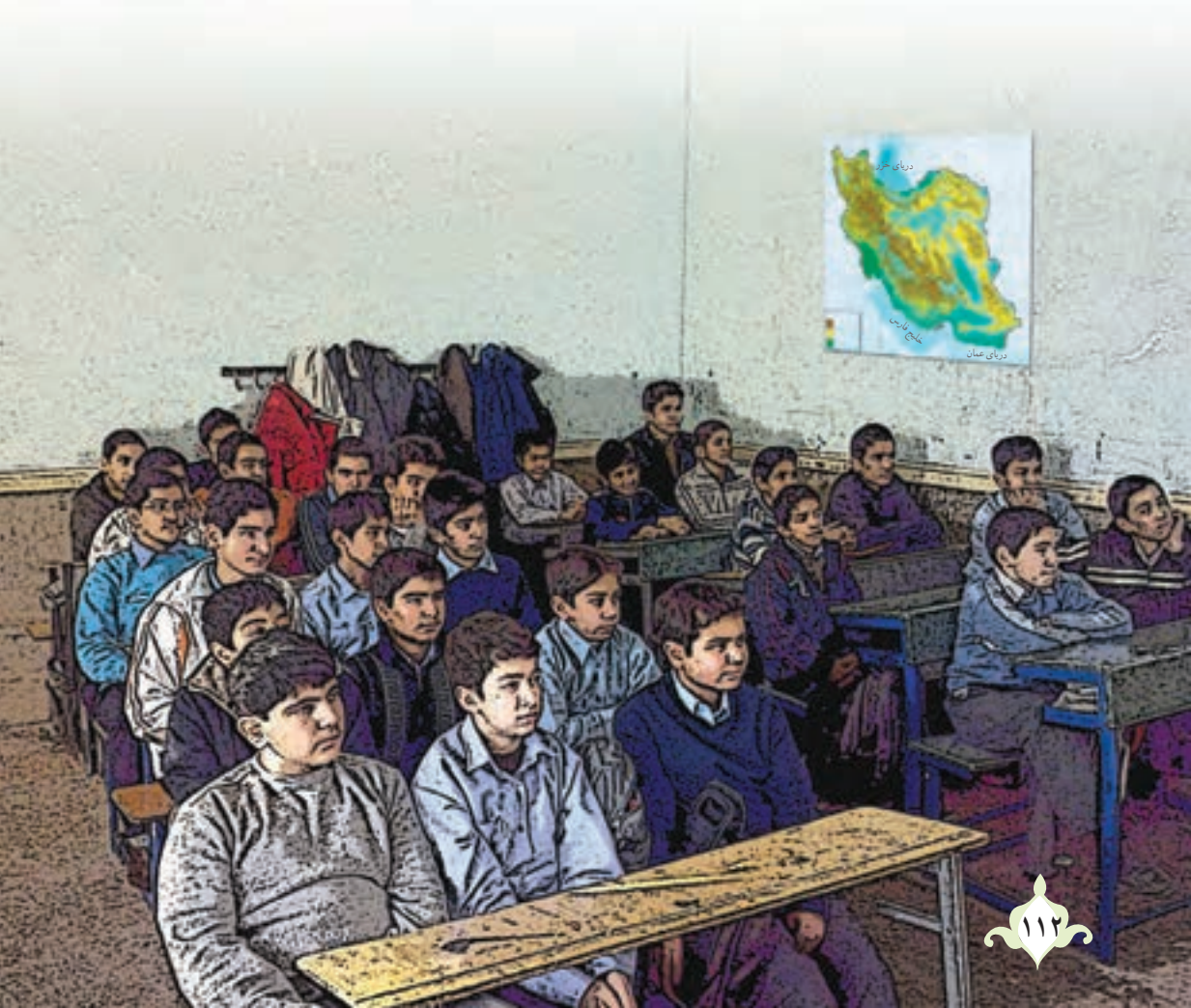
ترجمه :

از معلم زبان، آموختیم

در مدرسه‌ای قرآن تدریس می‌کردم. در یکی از کلاس‌ها دانش‌آموزان توجه بیشتری به درس داشتند و هنگام تلاوت قرآن با سکوت و احترام خاصی گوش می‌دادند. روزی در زنگ تفریح، یکی از دانش‌آموزان را صدا کردم و از او پرسیدم: چرا کلاس شما هنگام تلاوت قرآن این قدر آرام و ساکت است؟ او گفت: در سال قبل، زنگ زبان ما وقتی بود که شما در کلاس کنار ما، قرآن داشتید. هرگاه شما یا

یکی از دانش‌آموزان قرآن را با صدای بلند تلاوت می‌کردید و صدایتان در کلاس ما شنیده می‌شد، دبیر درس انگلیسی این آیه را می‌خواند :

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

و هنگامی که قرآن خوانده می‌شود پس به آن گوش دهید و ساکت باشید؛

تا مورد رحمت قرار گیرید.

آعراف ۲۰۴

و آنگاه خود ساکت می‌شد و تا پایان قرائت قرآن تدریس را متوقف می‌کرد و به دنبال وی نیز همه کلاس ساکت می‌شدند. این چنین است که دانش‌آموزان به تدریج چه در کلاس و چه در جای دیگر، هنگام شنیدن تلاوت قرآن، با احترام خاصی ساکت می‌شوند و به قرائت قرآن گوش می‌دهند^۱.

۱- برگرفته از مجله ماهنامه بشارت شماره ۱۳.

سُورَةُ النَّبَأِ آیاتها ۴۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبَأِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ
 ﴿٣﴾ كَلَّا سَيَعْمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا
 ﴿٦﴾ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ
 سُبَاتًا ﴿٩﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾
 وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ﴿١٣﴾
 وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾
 وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ﴿١٦﴾ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُنْفَخُ
 فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾
 وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢١﴾
 لِلطَّغْيِينَ مَهَابًا ﴿٢٢﴾ لِلْبِئْسِ فِيهَا أَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا
 وَلَا شَرَابًا ﴿٢٤﴾ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزَاءً وَفِاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمْ
 كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ
 شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٢٩﴾ فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝ حِدَائِقَ وَأَعْنَابًا ۝ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ۝ وَكَأْسًا
 دِهَاقًا ۝ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدَابًا ۝ جَزَاءً مِنْ رَبِّكَ عَطَاءً
 حِسَابًا ۝ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ
 مِنْهُ خِطَابًا ۝ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ
 إِلَّا مَنْ أِذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ۝ ذَلِكَ الْيَوْمَ الْحَقُّ فَمَنْ
 شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ مَآبًا ۝ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ
 يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ لِيَلْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ۝

آياتها ۴۶ سورة النازعات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّزِيلِ غَرَقًا ۝ وَالتَّشْطِطِ نَشْطًا ۝ وَالسَّبْحِ سَبْحًا ۝
 فَالسَّبْقِ سَبْقًا ۝ فَالْمُدْبِرِ أَمْرًا ۝ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ۝
 تَتَّبِعُهَا الرَّاغِبَةُ ۝ قُلُوبٌ يَوْمئِذٍ وَاجِفَةٌ ۝ أَبْصَارُهَا
 خَاشِعَةٌ ۝ يَقُولُونَ أَيْنَا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ۝ أَيْنَا كُنَّا
 عِظَامًا نَخِرَّةً ۝ قَالُوا تِلْكَ إِذَا كَرَّهَ خَاسِرَةٌ ۝ فَأَيُّهَا زَجْرَةٌ
 وَاحِدَةٌ ۝ فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۝ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ۝

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

زندگی ، از چه ، قرار ندادیم

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
محل آرامش و استراحت	مِهَاد	۵	...	عَمَّ (عَن + مَا)	۱
گونه‌ها و شکل‌ها (ی مختلف)، جمع زَوْج	أَزْوَاج	۶	هرگز چنین نیست	كَلَّا	۲
آسایش و آرامش	سُبَات	۷	سپس، بازهم	ثُمَّ	۳
کسب و کار، ...	مَعَاش	۸	...	لَمْ نَجْعَلْ	۴

همان‌طور که در درس عربی آموخته‌اید، هرگاه «سَ» یا «سَوَفَ» قبل از فعل مضارع بیاید، فعل به صورت آینده معنا می‌شود، مانند:
يَعْلَمُ: می‌داند ← سَيَعْلَمُ: خواهد دانست

فعالیت دوم

۲- كَلَّا سَيَعْمُونَ:

۴- خَلَقْنَاكُمْ:

۶- فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ:

۱- التَّبَا الْعَظِيمِ:

۳- أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ:

۵- سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا:

۷- سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا:

اس باقرآن درخان

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۸۰ تا ۵۸۵ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات اول تا یازدهم سوره نبا را کامل کنید.

۱- عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ: ... از یکدیگر می پرسند؟ ۲- عَنِ النَّبِیِّ الْعَظِيمِ: .....

۳- الَّذِیْ هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ: که ... اختلاف دارند.

۴- كَلَّا سَيَعْلَمُونَ: ..... ۵- ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ: .....

۶- أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا: .....

۷- وَالْجِبَالِ أَوْتَادًا: و ... را وسیله استقرار و پابرجایی (زمین).

۸- وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا: ..... ۹- وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا: برای .....

۱۰- وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا: ..... ۱۱- وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا: برای .....

ج- از صفحه ۵۸۱ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د- راز جاودانگی شعر و ادب فارسی از آن روست که ترجمان زیبا و لطیف بسیاری از معارف حکیمانه قرآن کریم است. سعدی شاعر بزرگ ایرانی چنین گفته است:

پرهیزکار باش که دادار آسمان فردوس جای مردم پرهیزکار کرد

به نظر شما کدام آیات صفحه ۵۸۴ قرآن کریم الهام بخش این شعر سعدی است؟

جایگاه پرهیزکاران

سایم قرآنی

متن:

ترجمه:

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿١٧﴾ إِنَّ
هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ﴿١٩﴾

آياتها سورة الغاشية ٢٦

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ﴿١﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ﴿٢﴾
عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصَلِي نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ عَٰنِيَةٍ ﴿٥﴾
لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيحٍ ﴿٦﴾ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ﴿٧﴾
وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ ﴿٨﴾ لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾
لَا تَسْمَعُ فِيهَا لِغِيَّةٍ ﴿١١﴾ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾
وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌ ﴿١٦﴾
أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبْلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ
رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ
سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ لَسْتَ عَلَيْهِمْ
بِمُصَيِّرٍ ﴿٢٢﴾ إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ
الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

آموزش معانی

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

فعالیت اول

خلق شد ، چگونه ، می بینند ، گسترده شد ، شتر

معنا	کلمه	ردیف
برافراشته شد	رُفِعَتْ	۵
برپا شد	نُصِبَتْ	۶
... ، هموار شد	سُطِحَتْ	۷

معنا	کلمه	ردیف
... ، دقت می کند	يَنْظُرُونَ	۱
...	إِلَى	۲
...	كَيْفَ	۳
...	خُلِقَتْ	۴

معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

- ۱- أَفَلَا يَنْظُرُونَ:
- ۲- إِلَى الْإِبِلِ:
- ۳- كَيْفَ خُلِقَتْ:
- ۴- وَالْإِلَى السَّمَاءِ:
- ۵- كَيْفَ رُفِعَتْ:
- ۶- وَالْإِلَى الْجِبَالِ:
- ۷- كَيْفَ نُصِبَتْ:
- ۸- وَالْإِلَى الْأَرْضِ:
- ۹- كَيْفَ سُطِحَتْ:

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۵۸۶ تا ۵۹۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب- آیات ۱۷ تا ۲۰ سوره غاشیه را ترجمه کنید.

۱- أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ :

۲- وَ إِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ :

۳- وَ إِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ :

۴- وَ إِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ :

ج- از صفحه ۵۸۷ قرآن کریم چند عبارت آشنا بیابید و همراه با معنای هر یک بنویسید.

د- در سوره انفطار (صفحه ۵۸۷) خداوند سرانجام نیکوکاران و گناهکاران را به سادگی و زیبایی نشان داده است. آنها را بیابید و به عنوان پیام قرآنی انتخاب کنید و با حفظ این دو آیه همیشه به معنا و مفهوم آن توجه داشته باشید.

سرانجام نیکوکاران و گناهکاران

متن :

ترجمه :

من زنده‌ام!

یکی از اعضای هیئت صلیب سرخ گفت: از ایران برای اسیران جنگی هدیه‌ای آمده که به هر چهار نفر یکی از آنها می‌رسد. کتاب قرآن مجید ارزشمندترین هدیه‌ای بود که در آن غربت می‌توانست ما را زنده نگه دارد و به ما حیاتی نو ببخشد. هر چهار نفر دور قرآن حلقه زدیم و دست روی آن می‌کشیدیم. با دیدن قرآن بی‌اختیار و بی‌ملاحظه بغض دوساله‌مان ترکید. قطره‌های اشک آرام و بی‌صدا روی جلد قرآن می‌چکید. مأمور صلیب سرخ بهت‌زده پرسید:

What is this book about?

گریه‌هامان اجازه سخن گفتن نمی‌داد. خواستم بگویم قرآن کتاب هدایت است، دیدم نه؛ بشارت هم هست. خواستم بگویم کتاب سعادت است دیدم نه؛ حکایت هم هست. خواستم بگویم کتاب آخرت است دیدم نه، کتاب دنیا هم هست. گفتم این کتاب، کتاب همه چیز هست. اگر سال‌ها اینجا با قرآن بمانیم، دیگر تنها نیستیم. به یاد حدیثی از امام سجاد علیه‌السلام افتادم که اگر قرآن با من باشد و هیچ کس دیگری همراهم نباشد، هرگز تنها نخواهم ماند. بهره‌ای که ما از قرآن می‌بریم، ما را تا همیشه زنده نگه می‌دارد. یکبار به یاد صبح روزهای جمعه افتادم که حاج‌آقا (پدرم) همه ما را ردیف می‌نشاند و رحل‌ها و قرآن را جلویمان می‌گذاشت و درحالی که دست‌هایش در جیبش بود، در گوشه‌ای از میهمان‌خانه با صلابت و ابهت می‌ایستاد و لحن و صوت یکایکمان را می‌سنجید. هر که قشنگ‌تر و رساتر می‌خواند، از یک ریال تا پنج ریال کنار رحلش می‌گذاشت. چشم ما به جای اینکه به آیه‌های قرآن باشد، به دست‌های حاج‌آقا بود که کی از جیبش بیرون می‌آید و سهم ما چند سکه یک ریالی، دوریالی یا پنج‌ریالی می‌شود؛ چون تا پول را نمی‌داد، باید می‌خواندیم. می‌دانستیم همیشه پنج‌ریالی سهم رحمان و کریم است. حزین و دلنشین قرآن می‌خواندند.

یکبار به خود آمدم و خاطرات کودکی را رها کردم و تصمیم گرفتم با صدای بلند سوره حمد را تلاوت کنم. ابتدا کمی بحث شد که این کار از نظر شرعی، اخلاقی، امنیتی و ... اشکال دارد یا نه؟ اما چون بر سقرات کلام خدا توافق بود، شروع کردم. احساس کردم عبدالباسط شده‌ام؛ تا آنجا که نفسم جا و حنجره‌ام قدرت داشت، سوره حمد را با صوت خواندم. در همین فاصله ابتدا نگهبان و سپس سرنگهبان دریچه را باز کرد و گفت:

— اُسکُتی! (ساکت شو!)

دستپاچه شده بودند. در را باز کردند و با کابل‌هایشان به در و دیوار زدند تا رعب و وحشت ایجاد کنند؛ ولی من از اینکه در باز شده بود و صدا واضح تر به بیرون می‌رفت، خوشحال بودم. از هفته‌های بعد بدون آنکه خواهران هم بند من، یک ریال کف دستم بگذارند، برایشان سوره‌های درخواستی را می‌خواندم.^۱

الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ

کسانی که ایمان آوردند و هجرت کردند و در راه خدا با مال‌ها و جان‌هایشان جهاد کردند،

أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأَوْلَىٰكَ هُمُ الْفَائِزُونَ

رتبه آنها در نزد خدا بزرگ‌تر است و ایشانند که موفق و رستگارند.

توبه ۲۰

۱- از کتاب «من زنده‌ام» به قلم معصومه آباد.

آنچه خواندید، از خاطرات آزاده قهرمان، سرکار خانم معصومه آباد است که در زمان دفاع مقدس به عنوان امدادگر در مناطق جنگی به رزمندگان اسلام خدمت می‌کرد. او در سال ۵۹ به اسارت دشمن درآمد و پس از چهار سال مقاومت و مجاهدت در زندان‌های هولناک بعثی، با افتخار و پیروزی به سرزمین عزیزمان ایران بازگشت.

دعای ختم قرآن

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا

پروردگارا از ما بپذیر

إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

که تو شنوا و دانایی

و تُوْبَ عَلَيْنَا

و توبه ما را قبول کن

إِنَّكَ أَنْتَ الثَّوَابُ الرَّحِيمُ

که تو توبه‌پذیر و مهربانی

وَاهِدِنَا إِلَى الْحَقِّ

و ما را به سوی حقیقت رهنمون باش

وَ إِلَى طَرِيقِ مُسْتَقِيمٍ

و نیز به سوی راه و رسم راست و درست

بِبَرَكَاتِهِ خَتَمَ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ

به برکت تلاوت و ختم این قرآن بزرگ و با عظمت.

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ

پروردگار تو که صاحب عزت و بزرگی است، از آنچه او را توصیف می‌کنند، به دور است؛

وَ سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ

و سلام و درود بر پیامبران

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

و سپاس و ستایش برای خداست، پروردگار جهانیان!

گرفتند	۷/۶	إِتَّخَذُوا
بگیرید	۷/۹	إِتَّخَذُوا
تقوا پیشه کن	۸/۸	إِتَّقِ
تقوا پیشه کنید،	۸/۳	إِتَّقُوا
تقوا داشته باشید		
اجتناب کردند، دوری کردند از	۸/۱۱	إِجْتَنَبُوا
پاداش	۷/۳	أَجْر
قرار ده	۷/۵	إِجْعَلْ
سرآمد، مدت	۹/۳	أَجَلْ
کسی، یکتا، یگانه	۷/۸	أَحَدٌ
بهتر، بهترین	۷/۸	أَحْسَنٌ
نیکی کن	۸/۵	أَحْسِنْ
حکم کن، قضاوت کن	۸/۱۱	أُحْكَمْ
		أَخٌ، أَخُو،
برادر	۷/۲	أَخِي
مجازات کردیم، گرفتیم	۹/۵	أَخَذْنَا
برادران	۹/۴	إِخْوَةٌ
وقتی که، هنگامی که	۷/۸	إِذَا
وقتی که	۹/۸	إِذَا
یاد کن	۹/۱۰	أَذْكُرْ
یاد کنید	۸/۹	أَذْكُرُوا
اجازه	۷/۴	إِذْنٌ

ء

ءاباء *	۷/۲	پدران، جمع آب
ءات	۷/۸	بیخشن، بده
ءاتوا	۷/۱۲	پیردازید
ءاتینا	۷/۱۰	بخشیدیم به، دادیم به
ءاخِرَةٌ	۷/۷	آخرت، قیامت
ءال	۹/۵	آل، خاندان
ءامننا	۸/۶	ایمان آوردیم
ءامنوا	۷/۱۱	ایمان آوردند
ءایات	۷/۱	آیات، نشانه‌ها

الف

أ	۸/۳	آیا
أئمة	۸/۵	امامان، پیشوایان، جمع امام
أب، أبو،		
أبا، آبی	۷/۱۰	پدر، جمع: آباء
إِبتَغُوا	۹/۸	بجوید، طلب کنید
إِبل	۹/۱۱	شتر
إِتَّبِعُوا	۸/۱۰	تبعیت کنید، پیروی کنید
إِتَّبِعُوا	۹/۳	تبعیت کردند، پیروی کردند
إِتَّخَذْتُ	۸/۶	گرفت
إِتَّخَذُوا	۹/۱۰	بگیر، قرار بده

* این کلمه اولین بار در کتاب سال هفتم، درس دوم آمده است.

جمع عَنَب		پرو	۷/۹	إِذْهَبْ
بیمارز	۷/۱۲	رحم و مهربانی کن	۷/۱۲	إِرْحَمْ
انجام دهید	۷/۱۲	فرستاد	۸/۲	أَرْسَلْ
رستگار شد	۸/۱	فرستادیم	۸/۸	أَرْسَلْنَا
به پا دارید	۷/۱۲	زمین	۷/۱	أَرْضِ
بیشتر	۷/۱	رکوع کنید	۷/۱۲	إِرْكَعُوا
مگر	۷/۱	گونه‌ها و شکل‌ها	۹/۱۱	أَزْوَاجِ
به، به سوی	۷/۲	(ی‌مختلف)، جمع زُوج		
که، چیزی که، کسی که	۸/۴	(تا) پاسخ دهم	۸/۱۲	أَسْتَجِبْ
کسی که	۷/۲	سجده کنید	۷/۱۲	أَسْجُدُوا
کسانی که	۷/۷	سَحَرها، جمع سَحَر	۹/۴	أَسْحَارِ
رنگ‌ها، جمع لَوْن	۷/۶	اسم، نام	۷/۱	إِسْمِ
الله، خدای یگانه	۷/۱	شکر می‌کنم	۸/۴	أَشْكُرُ
معبود، خدا	۷/۲	صبور و شکیبیا باش،	۷/۱۰	إِصْبِرْ
پیامبر اکرم (ص)	۸/۸	صبر کن		
دردناک	۷/۵	اهل، یاران	۹/۹	أَصْحَابِ
یا، آیا	۷/۲	اصلاح کنید	۹/۴	أَصْلِحُوا
کار، فرمان	۷/۳	محو و نابود کرد،	۹/۹	أَضَلَّ
کار، جمع: أُمُور	۷/۹	گمراه کرد		
ثروت، جمع مال	۹/۴	اطاعت کنید،	۸/۳	أَطِيعُوا
راستگو و درستکار،	۸/۳	پیروی کنید		
مورداعتماد		عبادت می‌کنم	۸/۱۰	أَعْبُدُ
که، اینکه	۸/۴	عبادت کن	۷/۳	أَعْبُدْ
اگر، نه، نیست	۸/۳	عبادت کنید	۷/۱۲	أَعْبُدُوا
قطعاً	۷/۱	اعمال، کارها	۹/۳	أَعْمَالِ
که، اینکه، قطعاً	۷/۷	عمل می‌کنم	۸/۲	أَعْمَلُ
من	۷/۹	درختان انگور،	۷/۶	أَعْنَابِ

باطل، بوج و بيهوده	۷/۷	باطِل	بازگستند	۸/۱۱	أَنَابُوا
دریا	۸/۴	بَحْر	رویاندم	۸/۳	أَنبَتْنَا
خشکی، صحرا	۸/۴	بَرّ	تو	۷/۲	أَنْتَ
بشر، انسان	۷/۱	بَشَر	پراکنده شوید	۹/۸	إِنْتَشِرُوا
بشارت دهنده، بشارت	۸/۲	بُشْرَى	شما	۷/۴	أَنْتُمْ
بشارت ده	۸/۸	بَشْر	هشدار ده	۹/۱۰	أَنْذِر
بصیرت ها، بینش ها	۹/۲	بَصَائِر	نازل کرد، فروفرستاد	۷/۸	أَنْزَلَ
بینا	۷/۹	بَصِير	نازل شد	۹/۳	أَنْزِلَ
سرزمین	۹/۱	بَلَدَة	فرو فرستادیم، نازل کردیم	۷/۳	أَنْزَلْنَا
بنا، سرپناه	۸/۱۲	بِنَاء	بخشیدی، نعمت دادی	۸/۴	أَنْعَمْتَ
سخن، سخن گفتن	۹/۶	بَيَان	فقط	۷/۲	إِنَّمَا
خرید و فروش	۹/۸	بَيْع	رودها	۹/۴	أَنْهَار
میان، بین	۹/۲	بَيْن	یا	۹/۹	أَوْ
دلایل روشن، جمع بَيِّنَة	۹/۷	بَيِّنَات	وحی کرد	۷/۶	أَوْحَى
خانه ها، جمع بیت	۷/۶	بُيُوت	وحی کردیم	۹/۱	أَوْحَيْنَا
			آنها	۷/۱۱	أُولَئِكَ

ت - ث

هلاکت، نابودی	۹/۱۰	تَبَار	خردمندان	۸/۱۱	أُولَئِكَ
برقرار و پرخیر است	۸/۱۲	تَبَارَكَ	سرپرستان، دوستان،	۸/۶	أُولِيَاءَ
تقوا پیشه می کنید، تقوا دارید	۸/۳	تَتَّقُونَ	جمع ولی	۹/۲	أُولِيَيْنَ
جهاد و تلاش می کنید	۹/۸	تُجَاهِدُونَ	پیشین، پیشینیان	۷/۹	أَهْل
روان است	۹/۴	تَجْرَى	خانواده	۹/۹	أَيُّ
زیر	۹/۴	تَحْت	کدام، کدام یک		

ب

بازگردانده می شوید	۸/۱۰	تُرْجَعُونَ	بِه، با	۷/۱	بِ
مورد رحمت قرار می گیرید	۹/۴	تُرْحَمُونَ	سختی	۹/۷	بِأَس
می رویانید، زراعت می کنید	۹/۶	تَزْرَعُونَ	برکت دادیم	۸/۱۰	بَارَكْنَا
مساوی است	۹/۲	تَسْتَوِي			

قرارداد	۸/۲	جَعَلَ	می آشامید، می نوشید	تَشْرَبُونَ ۹/۶
قرار دادیم	۷/۸	جَعَلْنَا	شکر می کنید،	تَشْكُرُونَ ۹/۶
لشکریان، جمع جُند	۹/۴	جُنُودٌ	سپاسگزاری می کنید	
			برتر است	تَعَالَى ۷/۴

ح

آهن	۹/۷	حَدِيدٌ	عمل می کنید، انجام می دهید	تَعْمَلُونَ ۷/۲
گمان کرد	۸/۶	حَسِبَ	رستگار می شوید،	تُعْمَلُونَ ۷/۳
کافی است	۹/۹	حَسْبُ	موفق می شوید	تُفْلِحُونَ ۹/۸
نیکو، خوب	۷/۱۱	حَسَنٌ	تقوا، پرهیزکاری	تَقْوَى ۷/۱۰
حق، درست	۷/۱	حَقٌّ	این، آن	تِلْكَ ۸/۷
حکمت آموز، حکیم	۸/۷	حَكِيمٌ	نجات می دهد	تُنَجِي ۹/۸
سپاس و ستایش	۷/۵	حَمْدٌ	نازل کردن، فروفرستادن	تَنْزِيلٌ ۸/۱۲
حیات، زندگی	۸/۷	حَيَاةٌ	توبه، بازگشت	تَوْبٌ، تَوْبَةٌ ۸/۱۲
جا، هر کجا	۹/۹	حَيْثُ	توکل کن	تَوَكَّلْ ۷/۳
			ایمان می آورید	تُؤْمِنُونَ ۹/۸

خ

فروتن، متواضع	۸/۱	خَاشِعٌ	هدایت شوید، هدایت می شوید	تَهْتَدُونَ ۹/۱
جاودان	۹/۹	خَالِدِينَ	سنگین، گران بار، با ارزش	ثَقِيلٌ ۹/۱۰
خالق، آفریننده	۸/۹	خَالِقٌ	سپس، باز هم	ثُمَّ ۹/۱۱
آگاه، باخبر	۸/۸	خَبِيرٌ	میوه ها، جمع ثَمَرَةٌ	ثَمَرَاتٌ ۷/۶
خلق کرد، آفرید	۷/۱	خَلَقَ		
خلق شد	۹/۱۱	خُلِقْتُ		
خلق کردیم، آفریدیم	۷/۱۲	خَلَقْنَا		
خلیفه، جانشین	۸/۱۱	خَلِيفَةٌ		
ترس	۹/۹	خَوْفٌ		
خوب، بهتر، بهترین	۷/۱۰	خَيْرٌ		

ج

آمده، آمد برای	۷/۲	جَاءَ		
تلاش و جهاد کرد	۸/۶	جَاهَدَ		
نادان، بی خرد	۷/۴	جَاهِلٌ		
کوه ها، جمع جَبَلٌ	۷/۶	جِبَالٌ		
پاداش	۹/۹	جِزَاءٌ		

د - د

داعی	۸/۸	دعوت کننده
دَحَلَ	۹/۱۰	داخل شد به، وارد شد به
دُعَاء	۷/۵	دعا، درخواست
دُزَيْبَةٌ	۷/۵	فرزند، نسل
ذِكْر	۹/۵	پند، یاد
ذَلِكَ	۷/۳	این، آن
ذَلِكُمْ	۹/۸	این، آن
ذُنُوب	۹/۸	گناهان، جمع ذنب
ذو، ذا، ذی	۸/۱۲	صاحب، دارای
ذَهَبٌ	۷/۱۱	رفت

ر

رَأَيْتُمْ	۹/۶	دیدید، دقت کردید
رَازِقٍ	۷/۱۱	روزی دهنده
رَبِّ	۷/۲	پروردگار
رَتِّلْ	۹/۱۰	آرام و با دقت بخوان
رَجُلٌ	۸/۱۰	مرد
رَحْمَن	۷/۱	بخشنده، خدای بخشنده
رَحْمَةً	۷/۱	رحمت، لطف
رَحِيم	۷/۱	مهربان
رِزْقٍ	۷/۱۰	روزی
رُسُلٌ	۹/۷	پیامبران، جمع رسول
رَسُولٌ	۸/۳	پیامبر، فرستاده
رَفَعَ	۹/۶	برافراشت
رُفِعَتْ	۹/۱۱	برافراشته شد
رِيحٍ	۸/۲	بادها، جمع ریح

ز

کشاورز، رویاننده	۹/۶	زَارِعٌ
زراعت، کشاورزی	۷/۶	زَرَعٌ
زکات	۸/۱	زَكَاةٌ
نوع، گونه	۸/۳	زَوْجٌ
زیتون	۷/۶	زَيْتُونٌ
زینت، زیبایی	۷/۸	زِينَةٌ

س

چه بد است	۹/۲	سَاءٌ
نیازمند، درخواست کننده	۹/۴	سَائِلٌ
پرسیدی از	۹/۱	سَأَلْتُ
آسایش، استراحت	۷/۲	سُبَاتٌ
کار و تلاش	۹/۱۰	سَبَّحٌ
تسبیح گوی	۷/۱۰	سَبَّحٌ
پاک و بی عیب است	۷/۱۱	سُبْحَانٌ
راه، جمع: سُبُلٌ	۸/۱۱	سَبِيلٌ
سجده کردند	۷/۸	سَجَدُوا
چراغ	۷/۸	سِرَاجٌ
گسترده شد، هموار شد	۹/۱۱	سُطِّحَتْ
دوزخ، آتش فروزان	۹/۹	سَعِيرٌ
آرامش	۹/۴	سَكِينَةٌ
سلام، درود	۸/۱۰	سَلَامٌ
آسمان	۷/۵	سَمَاءٌ
آسمانها	۷/۱	سَمَاوَاتٌ
شنوا	۷/۵	سَمِيعٌ
یکسان، مساوی	۹/۲	سَوَاءٌ

ط

نعمت فراوان	۸/۱۲	طَوَّلَ
طولانی، بسیار	۹/۱۰	طَوَّلَ
پاک، پاک کننده	۸/۲	طَهَّرَ
غذاهای پاک	۸/۱۲	طَيِّبَاتٍ
پرنده، پرندگان	۸/۱	طَيْرٍ

ظ

ظالمان، ستمگران	۷/۷	ظَالِمِينَ
ظاهری	۸/۷	ظَاهِرًا
تاریکی ها	۷/۱	ظُلُمَاتٍ
گمان کرد	۷/۱۱	ظَنَّ

ع

عاقبت	۷/۱	عَاقِبَةً
دانا	۷/۱۰	عَالِمٍ
جهانیان، مردم	۸/۲	عَالَمِينَ
بندگان، جمع عبد	۷/۵	عِبَادٍ
عبادت، پرستش	۷/۹	عِبَادَةَ
جاودان	۹/۸	عَدَنٍ
دشمن	۷/۷	عَدُوٍّ
عذاب، کیفر	۷/۵	عَذَابٍ
عزتمند، شکست ناپذیر	۷/۴	عَزِيزٍ
شاید، چه بسا	۹/۴	عَسَى
بزرگ	۹/۴	عَظِيمٍ
کیفر، مجازات	۸/۱۲	عِقَابٍ
دانست	۸/۱	عَلِمَ

کارهای بد، بدی ها،	سَيِّئَاتٍ	۹/۲
جمع سَيِّئَةٍ		

ش

شاهد، گواه	۸/۸	شَاهِدٍ
		شَجَرٍ،
درخت	۷/۶	شَجَرَةٍ
سخت	۷/۴	شَدِيدٍ
تشریح کرد، مقرر کرد	۹/۱	شَرَّعَ
شریک، همتا	۷/۷	شَرِيكٍ
درمان	۷/۶	شِفَاءٍ
شک، تردید	۸/۹	شَكٍّ
خورشید	۷/۱	شَمْسٍ
چیز	۷/۲	شَيْءٍ

ص - ض

خوب، شایسته، کارخوب	۷/۹	صَالِحٍ
کارهای خوب	۷/۷	صَالِحَاتٍ
سینه، جمع: صُدُور	۷/۹	صَدْرٍ
مانع شدند	۹/۳	صَدَّوْا
راه	۷/۴	صِرَاطٍ
کوچک	۷/۸	صَغِيرَةٍ، صَغِيرٍ
نماز	۷/۵	صَلَاةٍ
صورت ها، چهره ها	۸/۱۲	صُورٍ
جمع صُورَةٍ		
شکل داد	۸/۱۲	صَوَّرَ
گمراهی	۷/۱۰	ضَلَالٍ

لطف و رحمت	۷/۳	فَضْل	یاد داد، آموخت	۹/۶	عَلَّمَ
پدید آورد	۸/۱۰	فَطَّرَ	بر	۷/۲	عَلَى
موفقیت، رستگاری	۹/۴	فَوْز	دانا	۸/۱	عَلِيم
در	۷/۱	فِي	عمل، کار	۷/۹	عَمَل
			عمل کردند، انجام دادند	۷/۸	عَمِلُوا
			از چه	۹/۱۱	عَمَّ

ق

پذیرنده، قبول کننده	۸/۱۲	قَابِل	از	۷/۳	عَنْ
گفت	۷/۲	قَالَ	تزد	۹/۲	عِنْد
گفتند	۷/۴	قَالُوا	چشمه‌ها، جمع عَيْن	۷/۵	عُيُون

قبل از، پیش از	۷/۱۰	قَبْل			
قطعاً	۷/۱۰	قَدْ			

اندازه	۹/۱	قَدْر	آمزنده	۸/۱۲	غَافِر
اندازه	۹/۹	قَدْر	افراد غافل، افراد بی توجه	۸/۷	غَافِلُونَ
اندازه‌گیری کرد	۸/۲	قَدَّرَ	فردا	۹/۷	عَد
توانا	۷/۲	قَدِير	بسیار آموزنده	۷/۳	غَفُور
جایگاه امن	۸/۱۲	قَرَار	غم، اندوه و ناراحتی	۱/۱۱	غَمَّ
تمام شد	۹/۸	قُضِيَ	بی نیاز	۸/۶	غَنِيَ

بگو	۷/۲	قُلْ			
گفتیم	۷/۸	قُلْنَا			

قلب‌ها، دل‌ها	۷/۴	قُلُوب	پس، و، آنگاه	۷/۲	فَ
اندک، کم	۹/۱۰	قَلِيل	رستگار، موفق	۹/۷	فَائِز
ماه	۷/۱	قَمَر	نافرمان، گناه کار، منحرف	۹/۷	فَاسِق
سخن، گفتار	۸/۱۱	قَوْل	پدیدآورنده، خالق	۸/۹	فَاطِر
قوم، گروه	۷/۱	قَوْم	انجام دهند	۸/۱	فَاعِل
قوی، قدرتمند	۹/۷	قَوِيّ	وسیله تشخیص حق از باطل،	۸/۲	قُرْقَان

یکی از نام‌های قرآن			فساد، خرابی	۸/۵	فَسَاد
---------------------	--	--	-------------	-----	--------

ك

كَيْفَ	۹/۱۱	كَيْفَ	۷/۸	كَيْفَ	۷/۸	كَيْفَ	۷/۸	كَيْفَ	۷/۸
چگونه		کافر، بی ایمان	۷/۴	کافروا	۹/۴	کانونا يَعْلَمُونَ	۸/۶	کانونا يَعْمَلُونَ	۹/۳
		بود، است	۷/۷	بودند	۹/۴	کبیر، کبیره	۷/۷	کتاب	۷/۱
		می دانستند		می دانستند		کثیر	۷/۹	کذب، کذبت	۸/۳
		انجام می دادند، عمل می کردند		انجام می کردند		کذبوا	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		بزرگ		بزرگ		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		کتاب، قرآن		کتاب، قرآن		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		بسیار		بسیار		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		تکذیب کرد، انکار کرد		تکذیب کرد، انکار کرد		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		تکذیب کردند، انکار کردند		تکذیب کردند، انکار کردند		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		این چنین		این چنین		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		ارزشمند، گران قدر		ارزشمند، گران قدر		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		کافر شدند		کافر شدند		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		هر، همه		هر، همه		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		هرگز چنین نیست		هرگز چنین نیست		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		شما، تان		شما، تان		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		چقدر، چه بسیار		چقدر، چه بسیار		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		همان طور که		همان طور که		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		بودیم، هستیم		بودیم، هستیم		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		گوش شنو داشتیم، می شنیدیم		گوش شنو داشتیم، می شنیدیم		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		بودی، هستی		بودی، هستی		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		بودم، هستم		بودم، هستم		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		بودید، هستید		بودید، هستید		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱
		می دانستید		می دانستید		کذبت	۷/۱۱	کذبت	۷/۱۱

ل

لِ	۷/۱	لِ	۷/۱	لِ	۷/۱	لِ	۷/۱	لِ	۷/۱
برای		لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
تبعیت نکن، پیروی نکن	۸/۱۱	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
متفرق نشوید، پراکنده نشوید	۹/۱	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
نیفزای، زیاد نکن	۹/۱۰	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
اطاعت نکن، پیروی نکن	۸/۸	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
طغیان نکنید، از حد نگذرد	۹/۶	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
نباشید	۹/۷	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
تخلف نمی کند، خلاف نمی کند	۸/۷	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
نباید مسخره کند	۹/۴	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
لباس، پوشش	۸/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
تزد	۷/۸	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
زبان، جمع: اَللِّسَنَةُ	۷/۹	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
تا، شاید	۹/۱	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
بیهوده، کار بیهوده	۸/۱	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
قطعاً	۷/۱۰	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
لیکن، ولی	۷/۱	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
قرار ندادیم	۹/۱۱	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
اگر، ای کاش	۸/۶	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲
شب	۷/۱	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲	لِ	۷/۲

م

مَا	۷/۱	مَا	۷/۱	مَا	۷/۱	مَا	۷/۱	مَا	۷/۱
آنچه		ما		ما		ما		ما	

برپاکننده	۷/۵	مُقِيم	نه، نیست	۸/۳	ما
فرمانروا	۷/۱۲	مَلِك	آب	۸/۲	ماء
فرمانروایی	۷/۱۱	مُلْك	نبود، نیست	۸/۳	ما كَانْ
دین، آیین	۷/۳	مِلَّة			مُبَارَك،
مرگ	۹/۲	مَمَات	مبارک، با برکت	۹/۲	مُبَارَكَة
از	۷/۱	مِنْ	بشارت‌دهنده، مزده دهنده	۸/۸	مُبَشِّر
هرکس، کسی که، چه کسی	۸/۱	مَنْ	روشن	۷/۱۰	مُبِين
فایده‌ها	۹/۷	مَنَافِع	افراد با تقوا	۷/۵	مُتَّقِيْنَ
به جای، غیر از	۸/۶	مِنْ دُونِ	مَثَل، داستان	۸/۶	مَثَل
هشداردهنده، بیم‌دهنده	۹/۲	مُنذِر	گناهکار	۷/۸	مُجْرِم
روشنی‌بخش	۸/۸	مُنِير	محروم، نیازمند	۹/۴	مَحْرُوم
مرگ	۹/۹	مَوْت	نیکوکار	۷/۴	مُحْسِن
سرپرست	۷/۱۲	مَوْلَى	زندگی	۹/۲	مَحْيَا
مؤمن، باایمان	۷/۵	مُؤْمِن	گوناگون	۷/۶	مُخْتَلِف
محل آرامش و استراحت	۹/۱۱	مِهَاد	راه نجات، محل خروج	۹/۹	مَخْرَج
هدایت‌شدگان، راه یافتگان	۸/۱۰	مُهْتَدُونَ	شهر	۸/۱	مَدِيْنَة
محل آرامش	۹/۱	مِهْد	پندگیرنده	۹/۵	مُدْكِر
خوارکننده	۷/۱۱	مِهِيْن	ارسال‌کننده، فرستنده	۹/۲	مُرْسِل
اهل یقین	۹/۲	مَوْقِنِيْنَ	پیامبران	۸/۳	مُرْسَلِيْنَ
مرده	۹/۱	مَيْت	خانه‌ها، جمع مَسْكَن	۹/۸	مَسَاكِن
ترازو	۹/۶	مِيْزَان	مشخص، معین	۹/۳	مُسَمَّيْ
			بازگشت، بازگشتن	۸/۱	مَصِيْر
			با، همراه با	۸/۴	مَعَ
			کسب و کار، زندگی	۹/۱۱	مَعَاش
			روی‌گردان	۸/۱	مُعْرِض
			مفسدان، خرابکاران	۸/۵	مُفْسِدِيْنَ
			رستگاران	۸/۷	مُفْلِحُوْنَ

ن

ما، مان	۷/۳	نا			
آتش	۹/۷	نار			
ندا کرد، صدا زد	۷/۱۱	نَادَى			
مردم	۷/۱	نَاس			

خود، جان، جمع : أَنْفُس	۸/۶	نَفْس	خبر، جمع : أَنْبَاء	۸/۵	نَبَأٌ
شخص، انسان	۹/۷	نَفْس	پیامبر	۸/۸	نَبِيٌّ
ندا داده شد	۹/۸	نُودِيَ	تلاوت می کنیم، می خوانیم	۸/۵	نَتَلُو
نور، روشنایی	۷/۱	نور	جزا می دهیم، پاداش می دهیم	۸/۱۰	نَجْزِي
خواب	۸/۲	نَوْمٌ	قرار می دهیم	۸/۵	نَجْعَلُ
روز	۷/۱	نَهَارٌ	عَلَف، گیاه بدون ساقه	۹/۶	نَجْمٌ

و

یگانه، یک	۷/۳	وَاحِدٌ	ستارگان، جمع نَجْم	۷/۶	نُجُومٌ
وارثان	۸/۵	وَارِثِينَ	نجات دادیم	۷/۱۱	نَجَّيْنَا
بدر و مادرم	۷/۵	وَالِدَيَّ	زنبورعسل	۷/۶	نَحْلٌ
یافتند	۷/۸	وَجَدُوا	ما	۷/۱۰	نَحْنُ
سفارش کرد، وصیت کرد	۹/۱	وَصَّيْتُ	درختان خرما، جمع نَخْل	۷/۶	نَخِيلٌ
سفارش کردیم، وصیت کردیم	۹/۱	وَصَّيْنَا	هشدارها، هشداردهندگان	۳/۵	نُذِرٌ
قرارداد، نهاد	۹/۶	وَضَعْتُ	هشداردهنده	۸/۲	نَذِيرٌ
وعده	۷/۱	وَعْدٌ	می خواهیم	۸/۵	نُريدُ
مدافع و پشتیبان	۸/۸	وَكِيلٌ	نازل کرد، فرود فرستاد	۸/۲	نَزَّلَ
فرزند	۸/۲	وَلَدٌ	نازل شد	۹/۳	نُزِّلَ
وای بر	۷/۴	وَيْلٌ	زنان	۹/۴	نِسَاءٌ
			فرااموش کردند	۹/۷	نَسُوا
			می خواهیم	۹/۶	نَشَاءُ
			برپا شد	۹/۱۱	نُصِبَتْ

هـ

او، شش، آن	۷/۲	هـ	نصف، نیم	۹/۱۰	نِصْفٌ
آن، شش، او	۷/۲	ها	یاور	۷/۱۲	نَصِيرٌ
هدایت	۷/۱	هُدًى، هُدًى	اندیشه و درک می کنیم	۹/۹	نَعْقِلُ
هدایت کرد	۸/۱۱	هُدًى	چه خوب ... است	۷/۱۲	نَعِمٌ
این	۷/۴	هَذَا	نعمت، هرچیز خوبی که	۸/۴	نِعْمَةٌ
			خدا به انسان بخشیده است	۷/۱۱	نَعِيمٌ
			بر نعمت		

هل	۷/۴	آیا	۹/۴	يُدْخِلُ	وارد می کند
هُم	۷/۱	آنها، شان	۸/۹	يَرْزُقُ	روزی می دهد
هُمَا	۸/۱۰	آن دو	۸/۴	يُرْسِلُ	می فرستد
هُنَّ	۹/۱	آنها، ایشان	۸/۱۰	يَسْأَلُ	درخواست می کند
هُوَ	۷/۱	او	۸/۱	يُسَبِّحُ	تسبیح می کند
هُوَي	۸/۱۱	هوا و هوس	۹/۵	يَسْتَغْفِرُونَ	استغفار می کنند، آمزش می خواهند

ی

ی	۷/۲	من، مَم	۹/۷	يَسْتَمِعُونَ	گوش می دهند به
یا	۷/۲	ای	۹/۶	يَسْتَوِي	مساوی است
يا أَيُّهَا	۷/۱	ای	۹/۵	يَسْجُدُ	سجده می کند
يَأْتِي	۹/۱۰	می آید	۸/۴	يَسْرِنَا	آسان کردیم
يَبْلُو	۹/۹	می آزماید	۸/۴	يُشْرِكُونَ	شریک قرار می دهند
يَتَفَكَّرُونَ	۷/۶	فکر می کنند	۸/۱۱	يُشْكِرُونَ	شکر می کنند
يَتَّقِي (يَتَّقِي)	۹/۹	تقوا داشته باشد، تقوا دارد	۷/۸	يُضِلُّ	گمراه می کند
يَتَوَكَّلُ	۹/۹	توکل می کند	۸/۱۱	يُظْلِمُ	ظلم می کند، ستم می کند
يُجَاهِدُ	۸/۶	جهاد و تلاش می کند	۸/۹	يَعْبُدُونَ	عبادت می کنند
يَجْعَلُ	۹/۹	قرار می دهد	۸/۹	يَعْرِجُ	بالا می رود
يُحِبُّ	۸/۵	دوست دارد	۷/۶	يَعْقِلُونَ	تعقل و اندیشه می کنند
يَحْتَسِبُ	۹/۹	گمان می کند	۸/۹	يَعْلَمُ	می داند
يَحْزَنُونَ	۹/۹	اندوهگین می شوند، غمگین می شوند	۷/۳	يَعْلَمُونَ	می دانند
يَحْكُمُونَ	۹/۲	حکم می کنند، قضاوت می کنند	۷/۷	يَعْمَلُونَ	انجام می دهند، عمل می کنند
يُحْيِي	۹/۲	زنده می کند	۹/۸	يَغْفِرُ	می آمرزد، می بوشاند
يُخْرِجُ	۸/۹	خارج می شود	۸/۱	يَفْعَلُونَ	انجام می دهند
يَد	۹/۹	دست، جمع: آیدی	۷/۱۲	يَقْبَلُ	قبول می کند، می پذیرد
			۷/۸	يَقُولُونَ	می گویند
			۹/۷	يَقُومُ... بِ	رفتار کند ... به، به پا دارد

مَهَلت می دهد به	۷/۹	یوحیٰ	اقامه می کنند، برپا می دارند	۸۷	یُقِیْمُونَ
وحی می شود	۸/۷	یوقنون	می باشد	۸/۲	یَكُونُ
یقین دارند	۸/۹	یولج	می باشند، باشند	۹/۴	یَكُونُوا
داخل می کند	۷/۵	یوم	فرو می رود	۸/۹	یَلِجُ
روز	۷/۱۱	یومئذ	می میراند	۹/۲	یُمِیْتُ
آن روز	۷/۷	یهدی	نازل می شود	۸/۹	یَنْزِلُ
هدایت می کند			یاری می کند	۹/۷	یَنْصُرُ
			می بینند، دقت می کنند	۳/۱۱	یَنْظُرُونَ
			می پردازند	۸/۷	یُوتُونَ
			به تأخیر می اندازد،	۷/۲	یُؤَخِّرُ

